

19
06.06.2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

**КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

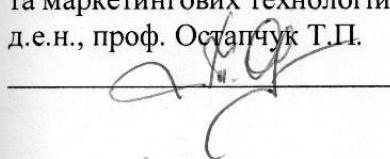
СМОРЗОК Максим Вікторович
(студент групи МО-65)

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

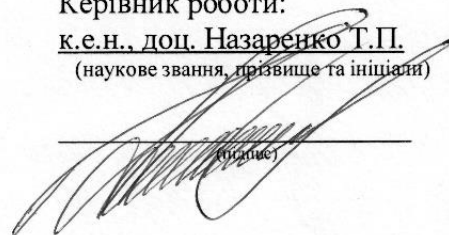
УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності
073 «Менеджмент»)

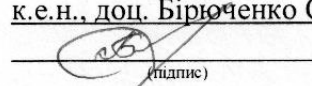
Допущено до захисту
протокол № 5
від 03.06.2024
зав. кафедри менеджменту, бізнесу
та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи:
к.е.н., доц. Назаренко Т.П.
(наукове звання, прізвище та ініціали)

Рецензент
к.е.н., доц. Бірюченко С.Ю.

Житомир, 2024

Анотація

Сморщок М.В. – Управління прибутком на підприємстві. – Рукопис.

Бакалаврська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

У бакалаврській кваліфікаційній роботі розглянуто систему управління прибутком підприємства та визначено основні напрями підвищення ефективності управління прибутком на підприємстві.

Ключові слова: прибуток, чистий прибуток, ситема управління прибутком, чистий дохід, рентабельність.

Annotation

Smorshchok M.V. - Profit management at the enterprise. – Manuscript.

The bachelor's qualification work is submitted for the Bachelor's degree, field of knowledge 07 «Management and administration» of specialty 073 «Management». - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2024.

The bachelor's qualification work examines the company's profit management system was considered and the main areas of increasing the efficiency of profit management at the company were determined.

Keywords: profit, net profit, profit management system, net income, profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	6
1.1. Економічна сутність прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання.....	6
1.2. Система управління прибутком на підприємстві.....	14
1.3. Система показників оцінки ефективності управління прибутком на підприємстві.....	20
1.4. Нормативно-правове забезпечення та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління прибутком на підприємстві.....	27
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ФГ «АЛЕКС-34 АГРО».....	
2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства.....	34
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану ФГ «Алекс-Агро».....	41
2.3. Оцінка системи управління прибутком на ФГ «Алекс-Агро».....	48
2.4. Напрями підвищення ефективності управління прибутком на ФГ «Алекс-Агро».....	57
Висновки до розділу 2.....	63
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	81

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах мінливого ринкового середовища та кризової економіки для розвитку підприємства, удосконалення його матеріальної бази та продукції, а також всіх форм інвестування необхідним є таке фінансове джерело, як прибуток. Він є джерелом для сплати усіх податків та зборів. Діяльність всього суб'єкта господарювання спрямована саме на зростання прибутку, оскільки він має велике значення. Тобто дохід, який створюється в процесі підприємницької діяльності, матеріального виробництва, відбивається у понятті «прибуток». Будь-який підприємство створюється з метою отримання прибутку. Пошук механізмів управління вартістю та структурою капіталу, доходами і витратами, основним і оборотним капіталом, оптимальних рішень у сфері капітальних вкладень необхідні фінансовому менеджеру, однією з основних задач якого є максимізація прибутку. Тому результатом ефективного управління фінансами є стабільне зростання прибутку. Все це призводить до необхідності пошуку нових підходів до управління прибутком.

Питання формування та управління прибутком є досить добре описаними в економічній літературі. Проблеми забезпечення ефективного управління прибутком розглядали в своїх працях багато вітчизняних науковців, а саме: І. Бабіч В.В., Білик М.Д., Будько О.В., Власова Н.О., Гейсер Е.С., Гуцаленко Л.В., Задорожний З-М.В., Кривицька О.Р., Ковбич Т.М., Кузь В.І., Левицька С.О., Ловінська Л.Г., Осадча О.О., Павелко О.В., Підгірна В.С., Труфіна Ж.С., Ширягіна О.Є., Якименко М.В., Янковий В.О. та інші. Проте, незважаючи на значну кількість наукових розробок в цій галузі є необхідність пошуку більш ефективних методів управління прибутком підприємства.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань бакалаврської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам наряду підготовки за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Мета і завдання дослідження. Мета бакалаврської кваліфікаційної

роботи полягає в узагальненні та подальшому розвитку теоретико-методичних засад управління прибутком, а також визначенні напрямів ефективного формування та розподілу прибутку на ФГ «Алекс-Агро».

Відповідно до визначеної мети у бакалаврській кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено наступні завдання:

- визначено економічну сутність прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання;
- досліджено систему управління прибутком на підприємстві;
- систематизовано показники показників оцінки ефективності управління прибутком на підприємстві;
- досліджено нормативно-правове забезпечення та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління прибутком на підприємстві;
- здійснений організаційно-управлінський аналіз підприємства;
- проведено діагностику фінансово-економічного стану ФГ «Алекс-Агро»;
- здійснена оцінка системи управління прибутком на ФГ «Алекс-Агро»;
- запропоновано напрями підвищення ефективності управління прибутком на досліджуваному підприємстві.

Об’єктом дослідження є організаційно-економічна ефективність формування та розподілу прибутку підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні аспекти оцінки ефективності управління прибутком підприємства.

Методи дослідження. Теоретико-методичною основою бакалаврської кваліфікаційної роботи виступив системно-структурний підхід, що розглядає процес управління прибутком підприємства як цілісну структуровану систему, що є одночасно частиною управління підприємством в цілому. Вирішення поставлених у роботі завдань забезпечувалося використанням основних методів дослідження, а саме методів наукової абстракції, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, логічного аналізу, системного підходу тощо. Для розв’язання визначених завдань також застосовувались наступні методи: монографічний –

при вивченні літературних джерел та нормативно-правових актів; теоретичне узагальнення, порівняння та аналогії – для розкриття сутності поняття «прибуток підприємства»; балансовий та аналізу – для дослідження тенденцій функціонування підприємства; синтезу – для формулювання висновків щодо оцінки системи управління прибутком підприємства.

Інформаційною базою для проведення дослідження були: законодавчі та нормативні акти з економічних питань, спеціальна література у галузі формування та розподілу прибутку підприємства а також фінансова звітність та оперативні дані підприємства, що досліджувалось.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні резервів підвищення прибутковості підприємства. Визначено економічний ефект від реалізації запропонованих заходів.

Структура та обсяг бакалаврської кваліфікаційної роботи. Бакалаврська кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Обсяг роботи налічує 80 сторінок друкованого тексту, у тому числі: 25 таблиць, 5 рисунків, 6 додатків, список використаних джерел – 77 найменувань на 7 сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Економічна сутність прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання

Розвиток ринкових відносин в Україні зумовлює потребу підвищення ефективності будь-якого підприємства. Визначальними категоріями ефективності господарської діяльності будь-якого підприємства є його прибутковість, яка в складних воєнних соціально-економічних умовах залишається складною проблемою і є визначальним чинником як економічної безпеки підприємства, так і фактором його сталого розвитку. Прибуток є універсальною економічною категорією ефективності, яка встановлює взаємозв'язок між усіма іншими показниками та узагальнює результати діяльності підприємства. Він забезпечує самофінансування, розширене відтворення, вирішення проблем економічного стимулювання та забезпечує умови для сталого розвитку підприємства. Знання сутності прибутку як економічної категорії є необхідним для розуміння та управління фінансовими аспектами діяльності підприємства, а також для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Значимість прибутку в фінансово-економічних відносинах господарюючих суб'єктів призвели до виникнення значної кількості різних гіпотез та концепцій щодо трактування цієї категорії. Сучасні теоретики та практики у своїх дослідженнях мають можливість опиратися на великий арсенал знань, накопичених у світовій та вітчизняній науці їхніми однодумцями, які займалися вивченням даного питання в минулі роки.

Дослідженням сутності прибутку (збитку), обґрунтуванням їх класифікаційних ознак, методики його формування займалися такі українські науковці: Бабіч В.В., Білик М.Д., Будько О.В., Власова Н.О., Гейєр Е.С., Гуцаленко Л.В., Задорожний З.-М.В., Кривицька О.Р., Ковбич Т.М., Кузь В.І.,

Левицька С.О., Ловінська Л.Г., Осадча О.О., Павелко О.В., Підгірна В.С., Труфіна Ж.С., Ширягіна О.Є., Якименко М.В., Янковий В.О. Аналіз наукових досліджень свідчить про те, що дана категорія є однією з дискусійних, оскільки саме прибуток (збиток) виступає індикатором успішності господарюючого суб'єкта і слугує одним з головних чинників щодо прийняття управлінських рішень.

Отже, вивчаючи економічну літературу, спостерігаються розбіжності у визначенні економічної сутності категорії «прибуток». Науковці по різному характеризують досліджувану дефініцію, адже їх погляди визначаються під впливом середовища і часу в якому підприємства здійснюють свою виробничогосподарську діяльність. Також на думку вчених впливає нормативне визначення, яке характеризується багатьма законодавчими документами (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Визначення категорії «прибуток» у нормативно-правових документах

№ з\п	Джерело	Інтерпретація терміну «прибуток»
1	2	3
1	Господарський кодекс України	Прибуток (дохід) суб'єкта господарювання – показник фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається за допомогою зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму валових витрат і суму амортизаційних відрахувань [20]
2	Податковий кодекс України	Прибуток визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду. Прибутком вважається сума валових доходів, скоригована відповідним чином для потреб оподаткування [57]
3	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [44]
4	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»	Обліковий прибуток (збиток) – сума прибутку (збитку) до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку і відображена у звіті про фінансові результати за звітний період. Податковий прибуток (збиток) – сума прибутку (збитку), визначена за податковим законодавством об'єктом оподаткування за звітний період [45]

1	2	3
5	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності	Валовий прибуток (збиток) – розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Прибуток (збиток) від реалізації – це валовий прибуток (збиток) за мінусом адміністративних витрат і витрат на збут (реалізацію) продукції; Прибуток (збиток) від операційної діяльності визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від реалізації, іншого операційного доходу та інших операційних витрат. Прибуток (збиток) до оподаткування визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів (прибутків), фінансових та інших витрат (збитків); Чистий прибуток (збиток) підприємства – прибуток (збиток) до оподаткування за мінусом податку на прибуток [38]

Категорію «прибуток» розглядають через призму сучасних наукових досліджень, які проводилися в сфері економічної теорії, фінансів та бухгалтерського обліку. Найбільш поширені підходи до визначення поняття «прибуток» наведені у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Підходи до визначення сутності поняття «прибуток» в навчальній літературі

№ з\п	Джерело	Інтерпретація терміну «прибуток»
1	2	3
1	Безугла С.С.	Прибуток – фінансово-економічний результат, визначення якого детермінується врахуванням не лише кількісних, а й якісних аспектів формування через призму впливу внутрішніх та зовнішніх факторів, є джерелом самофінансування й розвитку підприємства, індикатором ефективності та винагородою за підприємницький ризик [5]
2	Вороніна В.Л.	Прибуток – чистий дохід підприємця на вкладений капітал, виражений у грошовій формі, що характеризує винагороду за ризик підприємницької діяльності та визначається як різниця між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення цієї діяльності та спрямований на досягнення конкретного рівня конкурентоспроможності й іміджу підприємства [14]
3	Гавриш А.О.	Прибуток (як економічна категорія) – створена за допомогою факторів виробництва (землі, праці, капіталу та їх організації) додана вартість, яка у сфері обігу приймає форму активного доходу [18]

Продовження таблиці 1.2

1	2	3
4	Кириченко А.І.	Прибуток – результат господарської діяльності підприємства, що кількісно відображає кінцеву грошову оцінку його виробничої й фінансової діяльності та виступає об'єктивною матеріальною основою і узагальненою характеристикою структури джерел формування й оптимальності розподілу прибутку [29]
5	Ширягіна О.Є.	Прибуток – форма комплексного доходу, що утворюється в результаті реалізації права власності на капітал у різних сферах його застосування, яка виступає одночасно об'єктом і інструментом управління фінансами [77]
6	Кобець А.О.	Прибуток (в ринкових умовах господарювання) – є не тільки джерелом фінансування розвитку підприємства, а й стимулом його діяльності й забезпечує інтереси власників підприємства, його трудового колективу, держави, а також є рушійною силою стабільного економічного росту й істотно підвищує рівень життя суспільства [30]
7	Приказюк О.В.	Прибуток – підсумковий показник, позитивний результат господарської діяльності підприємства, який є метою підприємницької діяльності та показником її ефективності [61]
8	Підгірна В.С	Прибуток – економічне явище, яке представляє собою частину додаткової вартості спільного продукту, що формується в умовах ринкової економіки в процесі фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, з метою фінансового забезпечення простого і розширеного відтворення спожитих ресурсів і задоволення широкого спектру суспільних потреб [56]
9	Склярук І.П	Прибуток – позитивний, узагальнюючий, кінцевий результат діяльності суб'єкта господарювання, що характеризує ефективність власного капіталу (власного та запозиченого) у виробництві продукції (робіт, послуг) з метою подальшого його нарощування задля забезпечення функціонування підприємства як окремої інституційної одиниці для задоволення потреб власників, найманих працівників та держави [66]
10	Шипіна С.Б.	Прибуток – частина капіталу підприємства, що формується у процесі господарської діяльності шляхом перевищення задокументованих доходів над витратами, визнаних та оцінених в періодах їх здійснення відповідно до принципів бухгалтерського обліку [76]
11	Ратушна О.П.	Прибуток – категорія, яка поєднує позитивну величину фінансового результату та приріст власного капіталу підприємства внаслідок ефективної господарської діяльності та ефективних управлінських рішень [63]
12	Скрипник М.Є.	Прибуток – узагальнюючий показник у вигляді ефекту від підприємницької діяльності, який забезпечує створення фінансових ресурсів підприємства, необхідних для формування його сталості і конкурентоспроможності на ринку, і являє собою різницю між загальними доходами, за вирахуванням нарахованих податків, і загальними витратами, понесеними в процесі здійснення цієї діяльності [67]

З економічної сторони прибуток носить дещо розпливчатий характер. Це пов'язано з тим, що він приймає на себе певні ризики, базується на суб'єктивних оцінках майбутньої вірогідності та постійно змінюється. Але слід зазначити, що економічний прибуток має вагому цінність в процесі планування та прогнозування майбутньої діяльності суб'єкта господарювання. Він є основним показником в пошуку й порівнянні альтернативних способів вкладення капіталу, оцінці ефективності майбутніх інвестицій. Такий прибуток оцінюється через призму фінансово-господарської діяльності та майбутніх перспектив розвитку підприємства. При цьому основним критерієм виступають майбутні витрати, можливості їх зниження та підвищення рентабельності [70, с. 91].

Фінансисти розглядають прибуток з позиції його акумулювання, розподілу матеріальних, трудових, фінансових ресурсів. Тобто, прибуток розуміється як: 1) основна частина грошових накопичень, що створюється для формування власності; 2) позитивний узагальнюючий фінансовий результат господарської діяльності підприємства, завдяки якому фінансується приріст оборотних коштів, здійснюється оновлення, розширення виробничого процесу, зростає соціальний розвиток підприємства [70, с. 91].

В сфері бухгалтерського обліку прибуток як наукова категорія має набагато менше розбіжностей в з'ясуванні його сутності, механізмові утворення. Це пов'язано з нормативним регулюванням порядку формування результатів діяльності, їх відображення в системі обліку й фінансовій звітності підприємства. Не дивлячись на розбіжності в тлумаченні терміну "прибуток" в кожній його інтерпретації прослідковується спільні думки — позитивний результат діяльності підприємства залежить від величини отриманих доходів та понесених витрат, а формою його вираження є прибуток, який збільшує власний капітал суб'єкта господарювання [70, с. 93].

Таким чином, проведений аналіз категоріального апарату в сферах економіки та управління підприємствами, фінансах, менеджменті, бухгалтерському обліку свідчить, що підходи до розуміння категорії

«прибуток» залежить від багатьох факторів, а саме: 1) суспільно-політичного устрою країни; 2) предмета та рівня розвитку економічної науки; 3) положень законодавчих актів та нормативно-правових документів певного історичного етапу країни.

Як показують результати проведеного дослідження, прибуток – одночасно є простою і складною категорією. Його простота виражається в тому, що він виступає мотиватором підприємницької діяльності, а складність – наявність великої кількості факторів (зовнішніх та внутрішніх), що прямо чи опосередковано впливають на його величину.

Зовнішніми факторами впливу є: економічна нестабільність в державі та світі; цінова політика на паливо, енергію; система оподаткування; несвоєчасне виконання договірних зобов'язань з боку контрагентів; інвестиційна та кредитна політика.

До внутрішніх факторів відносяться: 1) облікова політика підприємства в частині визнання, оцінки доходів і витрат як складових фінансового результату – формою вираження якого є прибуток (або збиток, або нульовий результат); 2) обсяг і якість реалізованої готової продукції (товарів, робіт, послуг) як основа чистого доходу від реалізації, їх рівень собівартості; 3) система ціноутворення, маркетингова діяльність, якість менеджменту підприємства.

Характеризуючи сутність прибутку, науковці приділяють увагу його класифікації. Адже, на їх твердження, від науково обгрунтованої класифікації прибутку (табл. 1.3) залежить правильність обліку операцій з його формування та розподілу.

Таблиця 1.3

Класифікація видів прибутку [14]

Класифікаційна ознака	Вид прибутку
1	2
Характер відображення в обліку	Бухгалтерський прибуток, економічний прибуток
Характер діяльності підприємства	Прибуток від звичайної діяльності, прибуток від надзвичайних подій
Основний вид господарських операцій	Прибуток від реалізації продукції, прибуток від позареалізаційних операцій

Основний вид діяльності підприємства	Прибуток від операційної діяльності, прибуток від інвестиційної діяльності, прибуток від фінансової діяльності
Склад формуючих елементів	Маржинальний прибуток, валовий прибуток, чистий прибуток

Продовження таблиці 1.3

1	2
Характер оподаткування	Прибуток, що підлягає оподаткуванню, прибуток, що не підлягає оподаткуванню
Характер інфляційної «чистки»	Номинальний прибуток, реальний прибуток
Достатність рівня формування	Нормальний прибуток, низький прибуток, високий прибуток
Період формування	Прибуток попереднього періоду, прибуток звітного періоду, прибуток планового періоду
Характер використання	Прибуток, що накопичується (капіталізується), прибуток, що використовується (спожитий)
Ступінь використання	Нерозподілений прибуток, розподілений прибуток
Підсумковий результат	Позитивний прибуток (збиток), негативний прибуток (збиток)

Враховуючи різноманітні підходи до визначення суті прибутку як економічної категорії науковці виділяють такі його основні характеристики, які відповідають умовам ринкової економіки (див. рис. 1.1).

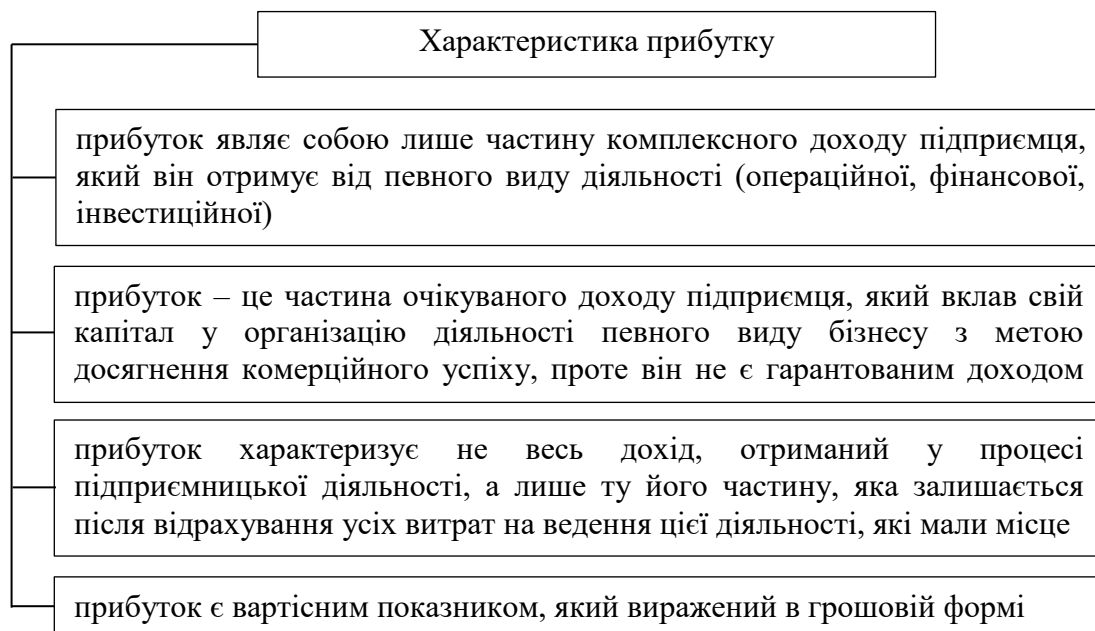

Рис. 1.1. Основні характеристики прибутку в умовах ринкової економіки [8]

Сутність прибутку доречно розглянути через функції, які він виконує у господарській діяльності.

Сутність облікової (оціночної) функції полягає в тому, що прибуток розглядається як оціночний показник, який характеризує ефект, отриманий від здійснення господарської діяльності, та дає можливість оцінити її ефективність.

Розподільча функція реалізується шляхом використання прибутку в якості джерела формування дохідної частини бюджетів усіх рівнів починаючи з державного бюджету, через розподіл прибутку у вигляді податку на прибуток, закінчуючи бюджетом окремого структурного підрозділу підприємства. Частина прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства, спрямовується на розширене відтворення та вирішення виробничих та соціальних завдань його розвитку.

Стимулююча функція полягає в тому, що прибуток використовується як в інтересах суб'єктів підприємництва, так і в інтересах їхніх працівників, тому він виступає стимулом для управлінського персоналу та працюючих підприємства здійснювати свою діяльність з найвищою ефективністю, що дозволить забезпечити працівникам отримання винагороди за працю та підприємству впроваджувати досягнення науково-технічного прогресу, що призведе до зниження витрат виробництва, підвищення його ефективності та соціально-економічного розвитку.

Також виокремлюється соціальна функція прибутку, яка знаходиться у нерозривному зв'язку з регулюючою функцією, оскільки спрямування прибутку до бюджетів різних рівнів сприяє реалізації різних загальнодержавних і регіональних соціальних програм.

Отже, на нашу думку, прибуток – це позитивний результат діяльності суб'єкта господарювання, який залишається у його розпорядженні, зокрема і для реінвестування діяльності з метою сталого розвитку.

Варто відзначити, що через механізм оподаткування прибутку господарюючих суб'єктів відбувається формування бюджету держави. Прибуток є об'єктом і інструментом управління, в якому сконцентровано інтереси майже всіх суб'єктів економічної діяльності. Тому, в отриманні прибутку зацікавлені не лише суб'єкти господарювання, але й держава.

Визначення сутності прибутку, його класифікаційних ознак та обґрунтування його функцій дають можливість сформулювати основні завдання прибутку підприємства в умовах сьогодення (див. рис. 1.2).

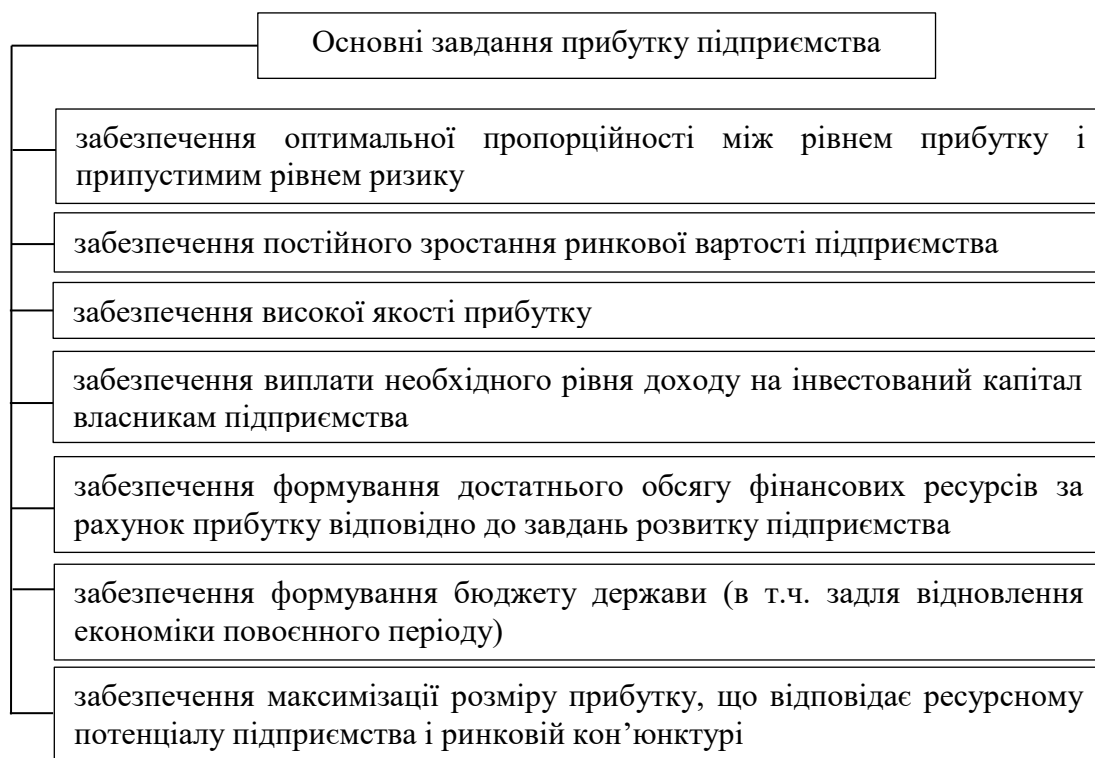

Рис. 1.2. Основні завдання прибутку підприємства в умовах війни [37]

Отже, визначено, що прибуток характеризується в різних площинах, що зумовлює різні підходи до його трактування. Аналізуючи класифікацію видів прибутку, що приведені в економічній літературі та нормативно-правових документах, обґрунтовано класифікаційні ознаки прибутку, основні характеристики прибутку, а також основні завдання прибутку в умовах війни.

1.2. Система управління прибутком на підприємстві

У сучасних умовах господарювання відбуваються зміни, що впливають на підходи до управління прибутком підприємств. Ці зміни відображають нову роль прибутку у діяльності суб'єктів господарювання. Для ефективного управління підприємством у цілому та таким важливим показником як прибуток, зокрема, необхідне удосконалення існуючих, а також розробка нових

інструментів управління, що відповідають сучасним економічним умовам діяльності українських підприємств.

Загалом під управлінням прибутком підприємства розуміють побудову системи управління, що враховує тактичні та стратегічні аспекти управління, спрямована на підвищення кінцевих результатів діяльності суб'єкта господарювання, яку розглядають як сутність взаємопов'язаних елементів, кожний з яких відіграє певну роль, спільна дія котрих забезпечує досягнення механізму отримання прибутку. Таким чином, система управління прибутком повинна бути логічно пов'язана із загальною системою управління підприємством, тому що прийняття управлінських рішень у всіх сферах діяльності підприємства прямо або опосередковано буде впливати на рівень прибутку, який, надає нові можливості і джерела фінансування для розвитку підприємства. Це дозволить, в свою чергу, збільшити не лише доходи підприємства, а і доходи його власників і працівників.

На величину прибутку впливає сукупність багатьох факторів, які необхідно враховувати в процесі управління. Система управління прибутком підприємства включає такі елементи, як:

1. Взаємодія із зовнішнім середовищем.
2. Внутрішнє середовище системи, яке, в свою чергу включає суб'єкт та об'єкт управління, функції, принципи та методи управління.

До зовнішніх належать фактори, пов'язані із загальною економічною ситуацією, що склалася в країні, з рівнем інфляції, специфікою окремих товарних ринків, з кон'юктурою ринку, цінами на виробничі ресурси, з конкуренцією, що склалася на ринку, з впливом природних, географічних, транспортних і технічних умов на виробництво і реалізацію продукції тощо.

Внутрішні фактори є безпосереднім об'єктом впливу з боку управлінської системи підприємства. До них відносять: обсяги реалізації продукції, її собівартість, ціни, якість продукції тощо. Необхідність ефективного управління прибутком завдяки правильно сформованій системі управління ним пов'язана з роллю, яку він відіграє в розвитку підприємства та забезпеченні інтересів його

власників.

Суб'єктом системи управління прибутком підприємства виступають:

- керівники вищої ланки, які здійснюють стратегічне управління прибутком підприємства;
- керівники середньої ланки, які здійснюють тактичне управління прибутком підприємства;
- керівники нижчої ланки, які здійснюють оперативне управління прибутком підприємства.

Об'єктом системи управління прибутком підприємства є безпосередньо прибуток та його складові (чистий дохід від реалізації, фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат до оподаткування).

Функції управління прибутком пов'язані із функцією прибутку на підприємстві (див. табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Функції системи управління прибутком підприємства [37]

Функції прибутку	Функції системи управління прибутком
Оцінювальна – прибуток є основним показником, який характеризує ефективність діяльності та використовується для розрахунку інших показників ефективності діяльності (зокрема рентабельності)	Оцінка ефективності діяльності підприємства, прибутку, факторів, які на нього впливають
Стимулююча – прибуток є джерелом фінансування нових проектів підприємства, розширення виробництва, вирішення соціальних проблем	Розробка заходів зростання прибутку та підвищення ефективності діяльності підприємства
Розподільча – прибуток є джерелом фінансування різних сфер діяльності підприємства	Забезпечення ефективності розподілу та споживання прибутку

Отже, управління прибутком – це процес розроблення і прийняття рішень з питань формування, розподілу і використання прибутку на підприємстві з метою забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах. До основних завдань управління прибутком можна віднести:

оцінювання прибутковості виробничої і комерційної діяльності

підприємства;

- визначення підприємницького ризику;
- забезпечення максимізації розміру прибутку в межах можливостей ресурсного потенціалу підприємства та обмежень ринкової кон'юнктури;
- забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку та допустимим рівнем ризику;
- забезпечення виплати високого рівня доходу власникам підприємства;
- забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства в довгостроковому періоді;
- забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства;
- виявлення резервів збільшення прибутку за рахунок виробничої діяльності, інвестиційних і фінансових операцій;
- зміцнення конкурентних позицій підприємства за рахунок підвищення ефективності розподілу і використання прибутку.

Система управління прибутком підприємства є сукупністю конкретних методик, технологій, способів та прийомів обґрунтування управлінських фінансових рішень стосовно формування затрат та доходів підприємства, а також форм їх виконання з метою забезпечення прийнятного рівня рентабельності фінансово-господарської діяльності конкретного підприємства [25, с. 146].

Незважаючи на різноманітні підходи, вчені виділяють шість обов'язкових (загальноприйнятих) складових елементів системи управління прибутком підприємства: політика підприємства стосовно управління прибутком, концепція управління прибутком, принципи управління прибутком, механізм управління прибутком, інформаційна система, методи аналізу та планування прибутку (рис. 1.3).

До складу основних функцій системи управління прибутком належать [19]:

- розроблення цілеспрямованої комплексної політики управління

прибутком;

- формування ефективних інформаційних систем, які забезпечують обґрунтування альтернативних варіантів управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання прибутку підприємства;
- проведення аналізу формування, розподілу і використання прибутку;
- здійснення планування процесу формування, розподілу і використання прибутку;
- розроблення ефективної стимулюючої системи щодо формування прибутку та його ефективного використання;
- здійснення ефективного контролю за реалізацією прийнятих рішень у галузі формування і використання прибутку.

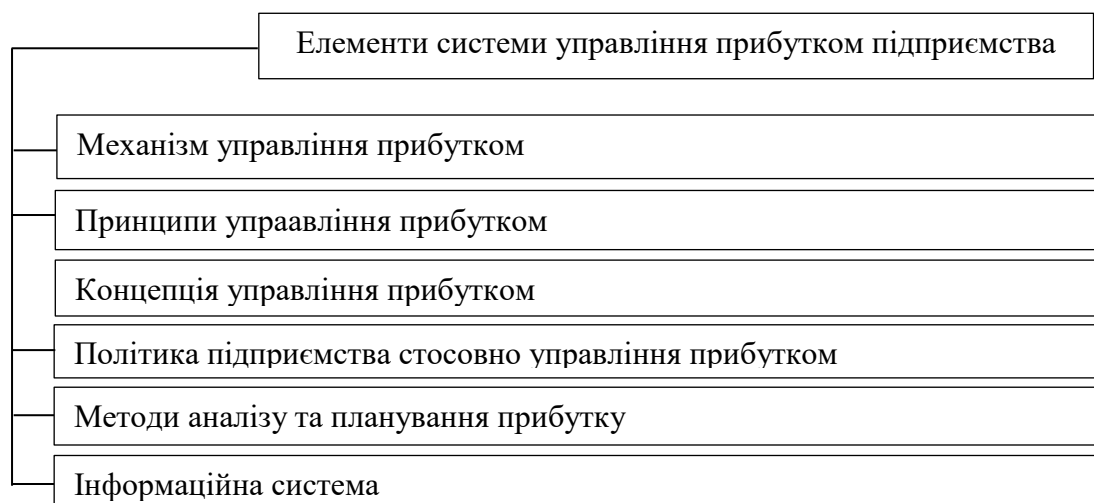

Рис. 1.3. Складові елементи системи управління прибутком підприємства [25]

На сьогодні сформульовано основні принципи формування системи управління прибутком, а саме [25]:

1. Принцип інтеграції із загальною системою управління підприємством. Передбачає узгодженість цілей системи управління прибутком і стратегічних цілей розвитку підприємства, адже процес управління прибутком охоплює всі аспекти діяльності підприємства та є результатом його фінансово-господарської діяльності.

2. Принцип безперервності, що пояснюється необхідністю постійного функціонування системи управління прибутком, оскільки діяльність

підприємств має безперервний характер.

3. Принцип системності, тому що метою розроблення управлінських рішень з питань управління прибутком підприємства є досягнення найбільшого економічного ефекту при існуючих ресурсних обмеженнях.

4. Принцип комплексності. Він забезпечує високу результативність формування та використання прибутку підприємством загалом.

5. Принцип динамічності управління, що вимагає швидке пристосування системи управління прибутком до постійних змін зовнішнього й внутрішнього середовища.

6. Принцип варіативності підходів до розробки окремих управлінських рішень. Полягає в розробленні та аналізі альтернативних сценаріїв розвитку господарської діяльності підприємства та прийняття на їх основі управлінських рішень стосовно управління прибутком.

7. Принцип орієнтації на стратегічні цілі розвитку підприємства.

Методами системи управління прибутком є економічні, соціально-психологічні, розпорядчі. Економічні методи включають аналіз, планування, економічне стимулювання, податкова та цінова політика підприємства. До соціально-психологічних методів відносяться етичні та моральні цінності взаємодії та взаємовідносини між людьми на підприємстві. Розпорядчі методи включають розробку та впровадження внутрішніх нормативних документів, наказів, інші організаційні та дисциплінарні методи.

Отже, ефективна система управління прибутком сприяє стабільному функціонуванню та розвитку підприємства через: підвищення рівня добробуту власників підприємства; забезпечення приросту ринкової вартості підприємства; підвищення його інвестиційної привабливості; здійснення розподілу прибутку відповідно до стратегії розвитку підприємства; забезпечення ефективного впливу на трудову активність працівників, що здійснюється шляхом участі працівників у розподілі прибутку; підвищення рівня платоспроможності підприємства; зменшення ризиків діяльності; реалізацію соціального розвитку підприємства; поповнення фінансових

ресурсів підприємства тощо.

Система управління прибутком має бути органічно інтегрована із загальною системою управління підприємством, оскільки прийняття управлінських рішень у будь-якій сфері діяльності підприємства прямо або опосередковано впливає на рівень прибутку, який, у свою чергу, є основним джерелом фінансування розвитку підприємства та зростання доходів його власників і працівників.

Ефективна система управління прибутком підприємства дозволяє в повному обсязі реалізувати намічені цілі та завдання, сприяє стійкому розвитку підприємства та забезпечує його ефективну діяльність.

1.3. Система показників оцінки ефективності управління прибутком на підприємстві

У сучасній економічній літературі існує багато підходів до розгляду складу системи показників управління прибутком підприємства.

Відповідно до Т.Т. Негла, до складу системи показників управління прибутком відносять шість показників: точку беззбитковості, запас фінансової міцності, точку закриття підприємства, межу безпеки, обсяг реалізації продукції на отримання цільового прибутку, питомий маржинальний прибуток. Ця система не включає показник маржинального доходу, що є одним з основних критеріїв прийняття управлінських рішень стосовно прибутку. Також відсутній показник беззбитковості реалізації, що відображає точку беззбитковості у грошових одиницях вимірювання та дозволяє здійснювати CVP-аналіз при багатомоноклатурному виробництві [22, с. 103].

Згідно з думкою Н.П. Шморгуна, до системи показників управління прибутком слід віднести вже сім показників: точку беззбитковості, беззбитковість реалізації, коефіцієнт маржинального доходу, обсяг реалізації продукції на отримання цільового прибутку, ціновий коефіцієнт та ціну беззбитковості. Ця система включає беззбитковість реалізації, але не включає

також показник маржинального доходу [22, с. 103].

Б. Файфер до складу системи показників управління прибутком відносить вісім показників: точку беззбитковості, запас фінансової міцності, точку закриття підприємства, коефіцієнт запасу міцності, питомий маржинальний дохід, маржинальний дохід, без збитковість реалізації та силу операційного важеля. Цей підхід ураховує як маржинальний дохід, так і беззбитковість реалізації, але інші показники відрізняються від попередніх підходів [22, с. 103].

Окрім того, необхідно відмітити, що в жодній розглянутій роботі не надається пояснення, чому саме до складу системи показників управління прибутку треба включати запропоновані показники, а не інші. Саме цим можна пояснити неоднозначність кількісного та якісного складу існуючих систем показників управління прибутком.

Отже, порівняльний аналіз існуючих підходів до розгляду складу системи показників управління прибутком підприємства показав:

- по-перше, неоднозначність кількісного та якісного складу системи показників;
- по-друге, відсутність обґрунтування доцільності включення того чи іншого показника до складу системи показників управління прибутком підприємства;
- по-третє, більшість вчених розглядають систему показників без урахування специфіки функціонування певної галузі національного господарства країни.

Варто зазначити, що результат діяльності будь-якого суб'єкта господарювання залежить від ефективного управління процесом формування прибутку, яке передбачає аналіз фінансових результатів підприємства та планування обсягів прибутку в плановому періоді.

Оцінка ефективності управління прибутком підприємства показала, що воно залежить від низки факторів, які умовно можна розділити на зовнішні та внутрішні. Зовнішні фактори не залежать від аспектів функціонування

підприємства, а підприємство, зі свого боку, не може впливати на їх виникнення, проте докладає усіх зусиль для вчасного реагування на їх вплив та можливості нівелювання. До таких факторів можна віднести рівень економічного розвитку держави, рівень розвитку галузі, динаміку ВВП, рівень імпорту та експорту, правове забезпечення функціонування підприємств, рівень інфляції, наявну податкову систему в державі. Внутрішні фактори безпосередньо залежать від діяльності підприємства, до яких слід віднести діючий на підприємстві менеджмент, рівень кваліфікації працівників, маркетингову, цінову та асортиментну політику суб'єкта господарювання, обсяг випуску продукції, її якість.

Оцінка ефективності управління прибутком дає змогу визначити такі завдання, як:

- забезпечення максимізації розміру прибутку, що формується, який відповідає ресурсному потенціалу суб'єкта господарювання та ринковій кон'юнктурі;
- забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку та допустимим рівнем ризику;
- забезпечення високої якості прибутку;
- забезпечення постійного збільшення ринкової вартості підприємства;
- підтримка конкурентоспроможності в довгостроковому періоді;
- підтримка інвестиційної привабливості.

Дослідження ефективності управління прибутком на підприємстві передбачає визначення передусім джерел формування прибутку. Основними джерелами формування прибутку є:

- прибуток від операційної діяльності;
- прибуток від фінансової діяльності;
- прибуток від інвестиційної діяльності.

Оскільки операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, яка пов'язана з виробництвом і реалізацією продукції, забезпечує основну частку доходу й є головною метою створення підприємства, на нашу думку, оцінка

управління процесом формування прибутковості суб'єкта господарювання має бути спрямована саме на управління процесом формування прибутку від операційної діяльності.

Для оцінки ефективності управління прибутком від операційної діяльності (див. табл.1.5), можна виділити такі групи показників, як:

- ефективність використання основних виробничих фондів;
- ефективність використання праці (трудових ресурсів);
- ефективність використання матеріальних ресурсів;
- ефективність використання оборотних фондів.

Таблиця 1.5

Показники ефективності використання основних виробничих фондів

Показник	Формула розрахунку	Характеристика
1	2	3
Показники ефективності використання основних виробничих фондів		
Фондовіддача	$F_v = \frac{Q}{\Phi_{\text{ср}}},$ де Q – обсяг продукції; Фср – середньорічна вартість основних виробничих фондів.	Характеризує обсяг виробленої підприємством продукції у вартісних вимірниках одиницею основних виробничих фондів.
Фондомісткість	$F_m = \frac{\Phi_{\text{ср}}}{Q},$ де Q – обсяг продукції; Фср – середньорічна вартість основних виробничих фондів.	Показує частку вартості основних фондів, що припадає на кожну гривню продукції, що випускається.
Рентабельність основних фондів	$P = \frac{\Pi}{OЗ} \times 100\%,$ де П – річний прибуток підприємства; ОЗ – середньорічна вартість основних засобів	Показує частку вартості основних фондів, що припадає на кожну гривню продукції, що випускається.
Показники ефективності використання праці (трудових ресурсів)		
Продуктивність праці	$\Pi = \frac{ТП}{Ч},$ де ТП – обсяг товарної продукції, тис. грн.; Ч – чисельність промислово-виробничого персоналу, осіб.	Характеризує ефективність, витрат праці й визначається кількістю продукції, виробленої в одиницю робочого часу, або витратами праці на одиницю виробленої продукції (виконаних робіт).
Трудомісткість продукції	$T_p = \frac{T}{Q},$ де Q – обсяг виробленої продукції; Т – затрати робочого часу	Характеризує затрати часу на одиницю продукції (тобто зворотна величина виробітку).
Абсолютна та відносна забезпеченість підприємства	$AЗp = \Phi Чp - ПЧp,$ де ФЧр – фактична чисельність робітників; ПЧр – планова чисельність	Характеризує забезпеченість підприємства трудовими ресурсами

робітниками	робітників; ВЗр – ФЧр/ПЧр x % в.п., де % в.п – процент виконання плану випуску продукції.	
Показники ефективності використання матеріальних ресурсів		
Матеріаломісткість продукції	$M_m = \frac{M}{Q}$, де М – величина матеріальних витрат на загальний випуск товарної (валової, чистої) продукції; Q – обсяг виготовленої продукції	Характеризує вартість витрат матеріальних ресурсів на одиницю виробленої продукції.

Продовження таблиці 1.5

1	2	3
Матеріаловіддача	$M_B = \frac{Q}{M}$, де М – величина матеріальних витрат на загальний випуск продукції; Q – обсяг виготовленої продукції.	Характеризує ефективність використаних предметів праці, тобто показує, скільки вироблено продукції з одиниці витрачених матеріальних ресурсів (сировини, матеріалів, палива, електроенергії та ін.).
Показники ефективності використання обігових фондів		
Коефіцієнт обіговості обігових коштів	$K_{OB} = \frac{P}{OK}$, де Р – вартість реалізованої продукції, грн.; OK – середній залишок обігових коштів, грн.	Вимірює ефективність використання обігових активів підприємства (грошових коштів, запасів товарів, виробничих запасів, дебіторської заборгованості).
Коефіцієнт обіговості дебіторської заборгованості	$K_{OD3} = \frac{ЧВ}{ДЗ}$, де ЧВ – чиста виручка, ДЗ – середньорічна вартість дебіторської заборгованості.	Показує швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємством.
Коефіцієнт обіговості матеріальних запасів	$K_{OM3} = \frac{C/B}{B3}$, де С/в – собівартість реалізованої продукції; ВЗ – середньорічна вартість виробничих запасів.	Показує число оборотів матеріальних запасів підприємства. Зниження цього показника свідчить про збільшення запасів, незавершеного виробництва або про зниження попиту на готову продукцію.
Тривалість обігу дебіторської заборгованості	$T_{OD3} = \frac{365 \text{ днів}}{K_{OD3}}$	Показує середній період погашення дебіторської заборгованості підприємства.
Показник відносного вивільнення обігових коштів	$OK_{BT} = \frac{B_p}{D} \times (T_1 - T_0)$ де ОКвт – сума вивільнених обігових коштів, грн.; Вр – обсяг реалізованої продукції за розрахунковий період, грн.; То і Т1 – тривалість обігу відповідно в попередньому та розрахунковому	Відносне вивільнення обігових коштів з обігу відображає стабільність або зростання обігових коштів за зростання обсягів реалізації продукції. При цьому темпи зростання обсягів реалізації продукції

	періодах, днів. Д – дні періоду	випереджають темпи зростання залишків обігових коштів.
--	------------------------------------	---

Основні виробничі фонди, що беруть участь у процесі виробництва, піддаються фізичному та моральному зносу і, як наслідок, знижуються їх експлуатаційні можливості. Стан і використання основних виробничих фондів є важливими умовами, факторами забезпечення нормальних умов процесу виробництва та підвищення його ефективності, тому на підприємствах велике значення мають проведення систематичної оцінки стану основних фондів й аналіз ефективності їх використання. Серед основних показників оцінки ефективності використання основних виробничих фондів можна виділити фондівіддачу, фондомісткість та рентабельність основних фондів

Для підвищення ефективності функціонування будь-якого підприємства велике значення мають і трудові ресурси. У процесі дослідження трудових ресурсів необхідно оцінити продуктивності праці на підприємстві, трудомісткість продукції, забезпеченість підприємства трудовими ресурсами. Ефективність використання матеріальних ресурсів оцінюється за допомогою показників матеріаломісткості та матеріалівіддачі. Рівень організації матеріально-технічного постачання безпосередньо впливає на виробничу діяльність підприємства, тому під час аналізу випуску продукції дається оцінка постачання матеріалами та комплектуючими виробами, визначаються вплив матеріально-технічного постачання на обсяг реалізації продукції протягом аналізованого періоду та ритмічність роботи підприємства.

Аналіз забезпеченості та ефективності матеріальних ресурсів повинен бути спрямований на обґрунтування планів їх економії та дотримання норм їх витрати, на визначення внутрішньовиробничих резервів зниження матеріаломісткості виробництва, економії матеріальних витрат і збільшення за рахунок цього виконання реалізації продукції та виконання обсягів робіт. Під матеріальними ресурсами розуміються різні речові елементи виробництва, що використовуються як предмети праці у виробничому процесі та іншій діяльності.

Ефективність використання обігових коштів на підприємстві характеризується швидкістю їх обігу (обіговістю). Чим менше обігові кошти затримуються на окремих стадіях, тим швидше завершується їхній кругообіг. Показники, що характеризують швидкість обіговості обігових коштів, і є показниками ефективності їхнього використання.

Таким чином, за збільшення значення вищезазначених показників ми можемо говорити про високий рівень управління процесом формування прибутковості.

Під час оцінки ефективності управління прибутком підприємства велике значення мають також показники рентабельності. Вони демонструють ефективність підприємницької діяльності, оскільки їх величина показує співвідношення між наявними та використаними фінансовими ресурсами [6]. Показники рентабельності використовуються під час вибору варіантів формування асортименту та структури продукції, у ціноутворенні, інвестиційній політиці. Вони показують величину прибутку, одержану на одиницю ресурсу, витрат, активу (див. табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Основні показники рентабельності

Показник	Формула розрахунку	Характеристика
Коефіцієнт рентабельності активів	$K_{р.а.} = \frac{ЧП}{А}$, де ЧП – чистий прибуток; А – середня величина активів підприємства	Характеризує рівень прибутковості, який створюється всіма активами підприємства, що перебувають у його розпорядженні.
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$K_{р.вк.} = \frac{ЧП}{ВК}$, де ЧП – чистий прибуток підприємства; ВК – середня величина власного капіталу.	Характеризує рівень прибутковості власного капіталу, вкладеного у підприємство, й є показником інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання.
Коефіцієнт рентабельності діяльності	$K_{р.д.} = \frac{ЧП}{ЧВ}$, де ЧП – чистий прибуток; ЧВ – чиста виручка.	Характеризує ефективність господарської діяльності підприємства.
Коефіцієнт рентабельності продажів	$K_{р.п.} = \frac{\Pi}{ВР}$, де Π – прибуток від реалізації продукції; В – виручка від реалізації.	Показує, яка питома вага прибутку в загальній сумі виручки від реалізації.

Коефіцієнт рентабельності продукції	$K_{p.прод.} = \frac{\Pi}{C},$ де Π – прибуток від реалізації продукції; C – собівартість реалізованої продукції.	Характеризує доходність від реалізації і показує, на скільки гривень потрібно реалізувати готової продукції, щоб отримати 1 грн. прибутку.
-------------------------------------	--	--

Рентабельність є показником, що комплексно характеризує ефективність діяльності підприємства. За його допомогою можна оцінити ефективність управління підприємством, оскільки отримання високого прибутку і достатнього рівня прибутковості багато в чому залежить від правильності і раціональності прийнятих управлінських рішень, тому рентабельність можна розглядати як один із критеріїв якості управління. За значенням рівня рентабельності можна оцінити довгострокове благополуччя підприємства, тобто здатність підприємства отримувати достатній прибуток та інвестиції.

Джерелом інформації для аналізу рентабельності підприємства є форми фінансової звітності, а саме: форма № 1 «Баланс підприємства»; форма № 2 «Звіт про фінансові результати»; форма № 5 «Звіт про затрати на виробництво». Аналіз рівня рентабельності виробництва продукції допомагає виявити питання поліпшення структури виробництва на підприємстві, його спеціалізації, територіального розміщення, визначити ефективність виробництва тієї чи іншої продукції.

Таким чином, оцінка ефективності управління прибутком має велике значення в діяльності суб'єкта господарювання, оскільки в сучасних умовах від даного процесу залежать результативність діяльності підприємства і фінансова незалежність. Зазначена система показників оцінки ефективності управління прибутком дасть змогу менеджерам досить оперативно виявити проблеми і недоліки в управлінні формуванням прибутку на підприємстві та своєчасно прийняти відповідні управлінські рішення стосовно подальшої прибуткової діяльності суб'єкта господарювання.

1.4. Нормативно-правове забезпечення та інформаційне забезпечення

відносин у сфері управління прибутком на підприємстві

Зміни законодавчої системи негативно впливають на управління прибутком підприємств. За цих умов важливим завданням кожного підприємства є адаптація до нестабільного ринкового середовища та постійних змін у нормативно-правовій базі. Вважаємо, що постійне удосконалення законодавчої бази держави позитивно вплине на діяльність підприємств.

Прибуток – найважливіший показник, що характеризує господарську діяльність підприємства. Діяльність суб'єктів підприємництва у галузі фінансових, господарських та трудових відносин регулюється актами вищої юридичної сили, що містяться в законах України. Всі нормативні документи, які мають необхідну інформацію надходить з постанов Кабінету Міністрів України, Національного банку України, наказів Міністерства фінансів України. Загалом, законодавчу основу відносин у сфері управління прибутком підприємств можна умовно розподілити на частини – група специфічних і група загальних законодавчих актів.

Під групою загальних законодавчих актів як складової законодавчої бази управління прибутком підприємств слід розуміти сукупність кодексів та законів України, що регулюють фінансово-господарську діяльність суб'єктів підприємницької діяльності, визначаючи особливості організації фінансів підприємства відповідно до потреб управління прибутком. Також до цієї групи можна віднести підзаконні нормативні акти органів виконавчої влади, які забезпечують виконання сукупності завдань нормативного регулювання підприємницької діяльності суб'єктів господарювання у ринковому середовищі України з метою отримання підприємницького прибутку.

Господарським кодексом України визначено основні засади господарювання в Україні й регулює господарські відносини, що виникають в процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання. Використовується цей документ для визначення правових основ господарської діяльності підприємства.

Зокрема, Господарський кодекс України регулює формування та розподіл прибутку різних видів діяльності. Зокрема, в статті 3 зазначено, що під господарською діяльністю у Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. Господарська діяльність, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів та з метою одержання прибутку, є підприємництвом, а суб'єкти підприємництва - підприємцями. Господарська діяльність може здійснюватись і без мети одержання прибутку (некомерційна господарська діяльність).

Наступним важливим нормативно-правовим документом, що здійснює регулювання відносин у сфері управління прибутком є Податковий Кодекс України. Податковий кодекс України дає повне і чітке визначення понять системи оподаткування податком на прибуток підприємств, усіх його елементів (платники, об'єкт, база, ставка, порядок обчислення, податковий період, строк та порядок сплати, строк та порядок подання звітності) та розкриває податковий механізм його справляння. Разом з тим, значна нестабільність і часті зміни податкового законодавства нерідко призводять до помилок і неточностей при розрахунку і сплаті податкових зобов'язань, а також обліку податку на прибуток, що найчастіше виникають у перехідний період застосування раніше чинних та нових законодавчих актів, які тільки набирають чинності.

До групи специфічних законодавчих актів регулювання відносин у сфері управління прибутком відноситься нормативно-правова база обчислення й обліку податку на прибуток підприємств в Україні, яка являє собою багаторівневу систему, що перебуває у стадії активного формування, і представлена міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (МСБО), Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), а також достатньо значною кількістю інших законів, постанов, інструкцій, методичних рекомендацій тощо.

Зокрема, методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про податок на прибуток і розкриття такої інформації у фінансовій звітності визначаються нормами НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» [45] і МСБО 12 «Податки на прибуток».

НП(С)БО 17 розроблене на основі МСБО 12 «Податки на прибуток», тому доречним є порівняння методичних засад обліку податку на прибуток та його відображення у звітності згідно з цими двома стандартами: так, результати аналізу основних положень указують на відсутність їх суттєвих відмінностей, та, зокрема, виявляють тотожність об'єктів бухгалтерського обліку, за винятком наявності у НП(С)БО 17 такого об'єкта як «відстрочений податок на прибуток», які в подальшому відображаються у фінансовій і податковій звітності підприємства.

На наш погляд, необхідною передумовою раціонального застосовування концепції обліку податку на прибуток підприємств є повне усвідомлення сутності облікових процедур з цього податку, що, своєю чергою, передбачає чітке визначення етапів обрахунку фінансового результату до оподаткування за даними бухгалтерського обліку, а також власне володіння змістом самих понять «фінансовий результат», «прибуток», «збиток», «податок на прибуток».

Згідно з ПКУ, об'єктом обкладання податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування бухгалтерського фінансового результату до оподаткування (тобто визначеного у фінансовій звітності підприємства), на різниці, передбачені положеннями податкового законодавства.

З наведеного випливає, що відмінності, які зумовлені нормативним регулюванням бухгалтерського обліку в частині обліку податку на прибуток (НП(С)БО 17) та обліку для цілей оподаткування (ПКУ), продовжують існувати та зумовлюють появу податкових різниць, які є об'єктом бухгалтерського обліку й обчислення яких передбачене податковим законодавством. Тому можна виокремити такі об'єкти обліку розрахунків із податку на прибуток підприємств згідно з податковим законодавством як доходи, витрати та

податкові різниці.

Склад доходів і витрат для визначення облікового прибутку (збитку) наводиться, відповідно, в НП(С)БО 15 «Доходи» і НП(С)БО 16 «Витрати», а для цілей оподаткування – в розділі III ПКУ. На сьогодні визнання і склад доходів та витрат у фінансовому та податковому обліках максимально наближені, проте існують певні розходження, наприклад, при визнанні суми поворотної фінансової допомоги; суми акцизного податку, сплаченого/нарахованого покупцями/покупцем підакцизних товарів; суми дотацій, субсидій, капітальних інвестицій із фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування тощо.

У фінансовому обліку при визначенні фінансового результату до оподаткування беруться такі доходи: чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи та інші доходи. Та, відповідні їм витрати: собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг); адміністративні витрати; витрати на збут; інші операційні витрати; фінансові витрати; витрати від участі в капіталі та інші витрати.

Спираючись на відповідне нормативно-правове забезпечення, у спрощеному вигляді процедуру визначення суми витрат (доходу) з податку на прибуток можна викласти у такий спосіб:

- визначення бухгалтерського фінансового результату до оподаткування;
- коригування бухгалтерського фінансового результату до оподаткування на всі податкові різниці (за необхідності згідно положень ПКУ);
- визначення поточного податку на прибуток (відповідно до податкового законодавства);
- визначення суми витрат (доходу) з податок на прибуток шляхом коригування поточного податку на прибуток на зміну суми відстрочених податкових зобов'язань і відстрочених податкових активів за звітний рік.

Разом з тим, з огляду на те, що процес реформування законодавства у сфері обліку й оподаткування й надалі триває, викладені положення потребують постійного моніторингу в цілях вчасного застосування відповідних

змін і новацій у практичній діяльності.

Також для покращення відносин у сфері управління прибутком підприємства кожен суб'єкт господарювання має право приймати внутрішньогосподарські нормативні документи, спрямовані на вирішення наступних питань:

- 1) конкретизація положень законодавчих та підзаконних актів, а також визначення порядку їх виконання на підприємстві;
- 2) врегулювання питань, які віднесено до компетенції підприємства;
- 3) визначення питань, які не врегульовані законодавчими та підзаконними актами тощо.

Слід відмітити, що прийняття внутрішньогосподарських документів можливе виключно у межах компетенції відповідного органу управління підприємством, при цьому, звичайно, такі документи не повинні суперечити чинному законодавству України.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних основ управління прибутком підприємства дало змогу отримати такі висновки та узагальнення:

1. Прибуток є універсальною економічною категорією ефективності, яка встановлює взаємозв'язок між усіма іншими показниками та узагальнює результати діяльності підприємства. Він забезпечує самофінансування, розширене відтворення, вирішення проблем економічного стимулювання та забезпечує умови для сталого розвитку підприємства. Знання сутності прибутку як економічної категорії є необхідним для розуміння та управління фінансовими аспектами діяльності підприємства, а також для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

2. Під управлінням прибутком підприємства розуміють побудову системи управління, що враховує тактичні та стратегічні аспекти управління, спрямована на підвищення кінцевих результатів діяльності суб'єкта

господарювання, яку розглядають як сутність взаємопов'язаних елементів, кожний з яких відіграє певну роль, спільна дія котрих забезпечує досягнення механізму отримання прибутку. Таким чином, система управління прибутком повинна бути логічно пов'язана із загальною системою управління підприємством, тому що прийняття управлінських рішень у всіх сферах діяльності підприємства прямо або опосередковано буде впливати на рівень прибутку, який, надає нові можливості і джерела фінансування для розвитку підприємства.

3. Оскільки операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, яка пов'язана з виробництвом і реалізацією продукції, забезпечує основну частку доходу й є головною метою створення підприємства, на нашу думку, оцінка управління процесом формування прибутковості суб'єкта господарювання має бути спрямована саме на управління процесом формування прибутку від операційної діяльності. Для оцінки ефективності управління прибутком від операційної діяльності можна виділити такі групи показників, як: ефективність використання основних виробничих фондів; ефективність використання праці (трудових ресурсів); ефективність використання матеріальних ресурсів; ефективність використання оборотних фондів. Під час оцінки ефективності управління прибутком підприємства велике значення мають також показники рентабельності. Вони демонструють ефективність підприємницької діяльності, оскільки їх величина показує співвідношення між наявними та використаними фінансовими ресурсами. Зазначена система показників оцінки ефективності управління прибутком дасть змогу менеджерам досить оперативно виявити проблеми і недоліки в управлінні формуванням прибутку на підприємстві та своєчасно прийняти відповідні управлінські рішення стосовно подальшої прибуткової діяльності суб'єкта господарювання.

4. Діяльність суб'єктів підприємництва у галузі фінансових, господарських та трудових відносин регулюється актами вищої юридичної сили, що містяться в законах України. До основних нормативних документів

регулювання відносин у сфері управління прибутком відносяться Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Податковий кодекс України, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Концептуальні основи складання та подання фінансових звітів та інші. Також слід виокремити внутрішні регулятивні документи окремого суб'єкта господарювання (облікову політику, накази, розпорядження тощо).

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ФГ «АЛЕКС-АГРО»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства

Фермерське господарство «Алекс-Агро» було зареєстроване у 2012 р. в Житомирській області, у Житомирському районі, в с. Троянів. Підприємство створене з метою здійснення господарської діяльності у аграрній сфері та має сприятливе розташування за рахунок природно-кліматичних умов. Підприємство має достатню потенційну базу для свого виробництва: велику кількість власних і орендованих сільськогосподарських угідь. Підприємство забезпечене технікою, необхідною для провадження господарювання у визначеній сфері.

Основними напрямками діяльності фермерського господарства «Алекс-Агро» є:

- вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників (основний вид діяльності);
- вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур;
- вирощування овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів;
- організація виробництва товарної сільськогосподарської продукції та сировини для її подальшої реалізації;
- оптова та роздрібна торгівля товарами власного виробництва та закупленими товарами;
- переробка сільськогосподарської продукції власного виробництва, а також продукції придбаної на ринках чи за іншими каналами;
- надання агротехнічних та сервісних послуг на оплачуваній контрактній основі приватним власникам, зокрема фермерським, приватним господарствам, а також господарствам інших організаційно-правових форм господарювання;
- здійснення внутрішніх перевезень вантажів та пасажирів власним

автомобільним транспортом;

- оптова та роздрібна торгівля нафтопродуктами та запчастинами на основі посередницької діяльності.

Інтереси фермерського господарства представляє його голова. Виробничоекономічні відносини господарства з іншими підприємствами й організаціями, окремими громадянами будуються на основі договорів.

Члени фермерського господарства не вважаються засновниками, не наділені правом обиравання та зняття з посади голови господарства.

Втручання в господарську діяльність або іншу діяльність фермерського господарства з боку державних чи інших органів, а також службових осіб не допускається. Але це не обмежує передбаченого законодавством права державних органів, щодо здійснення контролю за їх діяльністю.

Місце підприємства в економічній системі регіону відображено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Місце ФГ «Алекс-Агро» в економічній системі регіону

№ з/п	Ознака	Характеристика
1	Повна назва підприємства	Фермерське господарство «Алекс-Агро»
2	Скорочена назва підприємства	ФГ «Алекс-Агро»
3	Юридична адреса	Україна, 12460, Житомирська область, Житомирський район, село Троянів, вулиця Войтицького, будинок 16
4	Фактичне місце розташування	Україна, 12460, Житомирська область, Житомирський район, село Троянів, вулиця Войтицького, будинок 16
5	Телефон	+380 (50) 313-55-12
6	Код ЄДРПОУ	38349540
7	Дата державної реєстрації	15.08.2012 року
8	Форма власності	колективна
9	Статутний капітал	600 тис. грн.
10	Основні види діяльності	01.25 Вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників.

Фермерське господарства є власником належного йому майна, володіє, використовує та розпоряджається своїм майном у відповідності з метою своєї діяльності та призначенням майна. Зареєстрований капітал підприємства становить 600,0 тис. грн., з яких 100,0 % становлять внески фізичних осіб.

Аналіз засновників та власників підприємства за структурою статутного капіталу наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Характеристика засновників ФГ «Алекс-Агро» за статутним капіталом станом на 01.01.2024 року

Засновники підприємства	Зареєстрований капітал	
	сума, тис. грн.	питома вага, %
1. Юридичні особи	0,0	0,0
2. Фізичні особи	600,0	100,0
2.1 МЕДВЕДЬОК ОЛЕКСАНДР ВОЛОДИМИРОВИЧ	120,0	20,0
2.2. ФЕЩЕНКО ЄВГЕНІЯ МИХАЙЛІВНА	120,0	20,0
2.3. МЕДВЕДЬОК ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА	120,0	20,0
2.4. ФЕЩЕНКО ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ	120,0	20,0
2.5. МЕДВЕДЬОК ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА	120,0	20,0
Разом	600,0	100,0

Отже, гідно установчих документів власником ФГ «Алекс-Агро» є: Медведюк Олександр Володимирович, Фещенко Євгенія Михайлівна, Медведюк Юлія Олександрівна, Фещенко Володимир Миколайович, Медведюк Олена Володимирівна (частка внесків учасників у всіх однакова 120 тис. грн., або 20% зареєстрованого капіталу).

Організаційну структуру ФГ «Алекс-Агро» подано на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Організаційна структура управління фермерського господарства

«Алекс-Агро»

Управління фермерським господарством здійснює його голова, який представляє його перед органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями та окремими громадянами чи їх об'єднаннями. Голова фермерського господарства укладає від імені господарства угоди та вчиняє інші юридично значимі дії відповідно до чинного законодавства. Але, якщо виникає потреба, - то він може у письмовій формі доручити виконання своїх обов'язків одному із членів господарства, або найманій особі, яка працює за контрактом.

Головний бухгалтер забезпечує повний облік і контроль коштів, товарноматеріальних цінностей і основних засобів, а також своєчасне відображення в бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних з їх рухом.

Головний економіст є організатором планово-економічної роботи. Його основним завданням є аналіз та пошук шляхів вдосконалення виробничо-господарських процесів, що відбуваються в межах господарства. Головний агроном очолює агрономічну службу. В його обов'язки входить забезпечення виконання агротехнічних операцій, їх своєчасності та технологічної доцільності, зокрема: підготовки та обробітку землі, використання обрив та засобів захисту рослин, насіннєвого матеріалу, збирання урожаю тощо.

Головний інженер організовує і контролює діяльність інженерної служби, зокрема: забезпечує якісне технічне обслуговування галузей та операцій господарства, відповідає за технічний стан машино-тракторного парку, забезпечує запчастинами, нафтопродуктами та іншими матеріалами.

Для визначення позиції на ринку фермерського господарства, можна застосовувати різні методи стратегічного аналізу. Наприклад, SWOT-аналіз, який є пріоритетним методом оцінки позиції фермерського господарства, з огляду на вплив внутрішніх і зовнішніх чинників та з урахуванням їх сильних і слабких сторін (див. табл. 2.3).

Отже, найголовнішою сильною стороною ФГ «Алекс-Агро» є висока рентабельність продукції, стійка платоспроможність, достатня сировина база.

Найбільш слабкими сторонами ФГ «Алекс-Агро» є недостатній рівень матеріально-технічної бази, слабка фінансово-кредитна підтримка держави та негативні демографічні зміни.

Таблиця 2.3

SWOT-аналіз ФГ «Алекс-Агро»

Сильні сторони: Забезпеченість трудовими ресурсами Розмір земельних ресурсів Рентабельність продукції Значний асортимент продукції Достатня сировинна база Значна відносна частка на ринку Природно-кліматичні умови Стійка платоспроможність	Слабкі сторони: Недостатній рівень матеріально-технічної бази Нестабільність і суперечність нормативно-правової бази Слабка фінансово-кредитна підтримка держави Маркетингова політика Негативні демографічні зміни низький рівень інформаційного забезпечення з питань інвестиційної політики
Можливості: Підвищення рівня інвестиційної та інноваційної діяльності Удосконалення економічних механізмів регулювання фермерства Об'єднання фермерських господарств у кооперативи, як найперспективнішу форму подальшого розвитку Удосконалення форм первинного обліку в залежності від напрямку спеціалізації, обсягів виробництва та реалізації продукції Формування стійкого кредитно-фінансового обслуговування фермерських господарств; Розширення ринків збуту виробленої сільськогосподарської продукції; Удосконалення сільської інфраструктури; Впровадження в діяльність інноваційних підходів і проєктів.	Загрози: Військові дії Відсутність стратегічних програм і механізмів функціонування фермерських господарств Недосконалість механізму довгострокового кредитування та оподаткування фермерських господарств Недостатня кількість фінансових ресурсів для погашення кредиторської заборгованості Політична розгалуженість Нестабільність, спричинена глобалізаційними процесами Низький рівень державної підтримки сільськогосподарських виробників; Незахищеність права власності на інноваційні розробки;

Можливостями ФГ «Алекс-Агро» є те, що є можливість ефективного використання побічної біомаси рослинницьких культур шляхом впровадження в діяльність інноваційних підходів і проєктів.

Основною загрозою ФГ «Алекс-Агро» є військові дії на території України.

У світовій економічній науці аналіз основних факторів макросередовища називають PEST-аналізом (від аббревіатури назв основних елементів цього

середовища: P – political and legal environment (політико-правове середовище); E – economic environment (економічне середовище); S – sociocultural environment (соціокультурне середовище); T – technological environment (технологічне середовище). Кожне аграрне підприємство здійснює свою діяльність не ізольовано, а в певному контакті із зовнішнім середовищем, яке представлене відомими силами, що діють за його межами (див. табл. 2.4).

Таблиця 2.4

PEST-аналіз ФГ «Алекс-Агро» (станом на 01.01.2024 року)

Ключові чинники впливу	Оцінка фактора	Значення фактора	
Політичні фактори			
1. Податкова політика	0,3	5	1,5
2. Захист вітчизняного товаровиробника	0,2	5	1
3. Захист прав споживачів	0,2	2	0,4
4. Трудове право	0,15	3	0,45
5. Державне втручання	0,1	5	0,5
6. Політична стабільність	0,05	5	0,25
Усього:	1	25	4,1
Економічні фактори			
1. Економічне зростання	0,2	10	2,0
2. Кредитно-грошова політика	0,3	6	1,8
3. Державна підтримка товаровиробників	0,15	6	0,9
4. Диспаритет цін	0,1	8	0,8
5. Політика щодо безробіття сільського населення	0,15	3	0,45
6. Рівень інфляції	0,1	7	0,7
Усього:	1	40	6,65
Соціальні фактори			
1. Розподіл доходів	0,2	1	0,2
2. Демографічна ситуація на селі	0,2	3	0,6
3. Удосконалення охорони праці	0,2	2	0,4
4. Життєвий рівень населення	0,2	4	0,8
5. Відношення до роботи	0,1	2	0,2
6. Кваліфікаційна характеристика	0,1	3	0,3
Усього:	1	15	2,5
Технологічні фактори			
1. Державна підтримка наукових розробок	0,2	4	0,8
2. Технологічний розвиток галузі	0,2	4	0,8
3. Нові розробки та розвиток	0,2	3	0,6
4. Швидкість зношування техніки	0,2	3	0,6
5. Використання енергетичних ресурсів та їх затрати	0,1	3	0,3
6. Фокусування на новітню технологію	0,1	3	0,3
Усього:	1	20	3,4

Розглянувши політичні фактори впливу, ми можемо побачити які існують загрози для підприємств зі сторони державної політики. Економічні фактори впливу наступні: можливе економічне зростання завдяки державній підтримці, проведення політики стосовно зниження безробіття на селі. Однією із загроз соціального фактора для сільськогосподарських підприємств є зниження чисельності населення на селі та відтік кадрів, а можливістю є підняття життєвого рівня та удосконалення охорони праці. Щодо технологічних факторів, то зниження життєвого циклу технологій та устаткувань приводить до занепаду виробничої діяльності, виходом з цієї ситуації є лише допомога зі сторони держави в вигляді фінансування аграрного сектора та прискорення технічного розвитку. Загалом, у результаті проведеного PEST-аналізу, можна зробити висновок, про найбільший негативний вплив на діяльність компанії політичних і економічних факторів.

Структура та динаміку основних об'єктів господарської діяльності ФГ «Алекс-Агро» наведено у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Характеристика об'єктів господарської діяльності ФГ «Алекс-Агро» у
2021-2023 роках

Види об'єктів господарської діяльності	Обсяги господарювання						Відхилення 2017 р. до 2015 р.		
	2021		2022		2023		+,-	%	п.с.
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%			
Суниця та полуниця	1026,6	23,4	1067,3	21,6	1304,8	23,4	278,2	27,1	0,0
Малина	544,0	12,4	667,0	13,5	791,8	14,2	247,8	45,6	1,8
Журавлина	513,3	11,7	632,4	12,8	591,1	10,6	77,8	15,2	-1,1
Чорна смородина	991,5	22,6	1131,5	22,9	1382,8	24,8	391,4	39,5	2,2
Волоські горіхи	1311,7	29,9	1442,8	29,2	1505,5	27,0	193,8	14,8	-2,9
Разом	4387,0	100,0	4941,0	100,0	5576,0	100,0	1189,0	27,1	0,0

Дані табл. 2.5, засвідчують зростання обсягів діяльності ФГ «Алекс-Агро» на 1189 тис. грн. або на 27,1 %, що обумовлене як ціновим фактором, так і збільшенням обсягів господарювання.

Зростання відбулося по усім об'єктам господарської діяльності. Найбільше зросли обсяги продажу чорної смородини – на 391,4 тис. грн. або на 39,5 %, що обумовило ріст питомої ваги на 2,2 п.с. Зменшення питомої ваги відбулося по таким позиціям, як журавлина (на 1,1 п.с.) та інші об'єкти діяльності – на 2,9 п.с.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану ФГ «Алекс-Агро»

Основним завданням діагностики фінансово-економічного стану є системна оцінка результативності господарської діяльності за кілька періодів, виявлення факторів, які позитивно чи негативно вплинули на неї. Фінансовий стан підприємства визначається сукупністю параметрів, які виражають наявність, доцільність розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів, реальні та потенційні фінансові можливості. Він є синтетичним показником, який впливає на ефективність господарської діяльності підприємства.

Оцінка фінансового стану здійснюється з метою розробки і реалізації заходів, спрямованих на зміцнення підприємства, нарощення його потенціалу та розширення можливостей здійснювати господарську діяльність на основі підвищення рівня прибутковості.

Отже, на першому етапі діагностики фінансово-економічного стану підприємства аналіз основних економічних показників господарської діяльності ФГ «Алекс-Агро» (див. табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Основні економічні показники діяльності ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Відхилення 2023 рік до 2021 року	
	2021	2022	2023	+, –	%
1	2	3	4	6	7
1. Чистий дохід (виручка), тис. грн.	4387	4941	5576	1189	27,10
2. Валовий прибуток, тис. грн.	976	1331	1495	519	53,18
3. Операційний прибуток, тис. грн.	596	722	807	211	35,40

4. Чистий прибуток, тис. грн.	52	175	167	115	в 2,2 р.
5. Середньооблікова чисельність працівників, осіб.	17	21	20	3	17,65
6. Середньорічна вартість: необоротних активів, тис. грн.	1860,5	1842,5	1886	25,5	1,37
в т.ч. основних засобів, тис. грн.	1327,5	1291	1313	-14,5	-1,09
оборотних активів, тис. грн.	1215,5	1237,5	1297	81,5	6,71
7. Фондовіддача	3,3	3,83	4,25	0,95	28,79

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6
8. Фондомісткість	0,3	0,26	0,24	-0,06	-20,00
9. Фондоозброєність, тис. грн./особу.	78,09	61,48	65,65	-12,44	-15,93
10. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,61	3,99	4,3	0,69	19,11
11. Продуктивність праці, тис. грн./особу.	258,06	235,29	278,80	20,74	8,03
12. Рентабельність господарської діяльності, %	1,18	3,62	3,04	1,86	x
13. Рентабельність активів підприємства, %	1,69	5,68	5,25	3,56	x
14. Рентабельність власного капіталу, %	4,54	13,89	11,67	7,13	x

Згідно даних табл. 2.6, можемо відмітити, що діяльність ФГ «Алекс-Агро» характеризується в основному позитивними тенденціями. Зокрема, відбулося зростання чистого доходу фермерського господарства на 1189 тис. грн. або на 27,1 %, що відбулося в результаті зростання обсягів вирощування сільськогосподарських культур. Відбулося зростання валового прибутку на 519 тис. грн. або на 53,18 %, що свідчить про підвищення ефективності формування витрат виробничої собівартості продукції. Зріс операційний прибуток на 211 тис. грн. або на 35,4 %. Все це призвело до істотного збільшення чистого прибутку – на 115 тис. грн. або в 2,2 р., що підтверджує підвищення ефективності функціонування підприємства. Середньооблікова чисельність працівників збільшилася на 3 особи або на 17,65 %, середньорічна вартість необоротних активів – на 25,5 тис. грн. або на 1,37 %, оборотних активів – на 81,5 тис. грн. або на 6,71 %. Фондовіддача, яка представляє собою узагальнюючий показник доходності основних засобів підприємства, збільшилася на 0,95 пункти та становила 4,25 пункти у 2023 році. Коефіцієнт оборотності оборотних активів збільшився на 0,69 пункти або на 19,11 %, у 2023 році. значення становило 4,3 пункти. Продуктивність праці збільшилася на 20,74 тис. грн. /ос. Показники рентабельності характеризуються позитивною

динамікою внаслідок зростання чистого прибутку підприємства. В цілому досліджуване фермерське господарство характеризується розширеним відтворенням.

Наступним кроком проаналізуємо динаміку та структуру активів ФГ «Алекс-Агро» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка та структура активів ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення 2023 рік до 2021 року		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п.с.
1. Необоротні активи	1827	60,60	1858	59,08	1914	59,42	87,00	4,76	-1,17
1. Нематеріальні активи	5	0,17	4	0,13	2	0,06	-3,00	-60,00	-0,10
1.2. Незавершені капітальні інвестиції	102	3,38	112	3,56	132	4,10	30,00	29,41	0,72
1.3. Основні засоби	1280	42,45	1302	41,40	1324	41,11	44,00	3,44	-1,35
1.4. Довгострокові біологічні активи	440	14,59	440	13,99	456	14,16	16,00	3,64	-0,44
2. Оборотні активи	1188	39,40	1287	40,92	1307	40,58	119,0	10,02	1,17
2.1. Запаси	320	10,61	332	10,56	354	10,99	34,00	10,63	0,38
2.2. Поточні біологічні активи	84	2,79	67	2,13	72	2,24	-12,00	-14,29	-0,55
2.3. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	378	12,54	411	13,07	363	11,27	-15,00	-3,97	-1,27
2.4. Інша дебіторська заборгованість	160	5,31	216	6,87	207	6,43	47,00	29,38	1,12
2.5. Грошові кошти	185	6,14	184	5,85	220	6,83	35,00	18,92	0,69
2.6. Інші оборотні активи	61	2,02	77	2,45	91	2,83	30,00	49,18	0,80
Разом	3015	100,00	3145	100,0	3221	100,00	206,0	6,83	0,00

Згідно даних табл. 2.7, можемо відмітити незначне зростання загальної вартості активів ФГ «Алекс-Агро» на 206 тис. грн. або на 6,83%. Це обумовлено додатковим залученням у господарську діяльність технічних ресурсів. Таке зростання відбулося за рахунок збільшення як реоборотніх, так і оборотніх активів підприємства.

Зокрема, необоротні активи підприємства збільшились у 2023 році в порівнянні з 2021 роком на 87 тис. грн. або на 4,76 %. Таке зростання було

досягнуто за рахунок приросту вартості основних засобів (на 44 тис. грн. або на 3,44 %), довгострокових біологічних активів (на 16 тис. грн. або на 3,64%), незавершених капітальних інвестицій (на 30 тис. грн. або на 29,41%).

Оборотні активи підприємства зросли на 119 тис. грн. або на 10,02%. Таке зростання вартості відбулось за рахунок наступних статей: зростання запасів – на 34 тис. грн. або на 10,63%, збільшення іншої дебіторської заборгованості – на 47 тис. грн. або на 29,38 % та зростання грошових коштів підприємства на 35 тис. грн. або на 18,92 %.

Найбільшу питому вагу у структурі активів підприємства займають необоротні активи, що пояснюється наявністю технічних засобів значної вартості для забезпечення господарської діяльності підприємства. Але можемо відзначити, що вагомих змін у структурі протягом досліджуваних років не відбулося.

Показники структури та динаміки джерел фінансування майна ФГ «Алекс-Агро» наведено у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка та структура джерел формування майна ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення 2023 рік до 2021 року		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	Пункт структ.
1. Власний капітал	1172	38,87	1347	42,83	1514	47,00	342	29,18	8,13
1.1. Статутний капітал	600	19,90	600	19,08	600	18,63	0	0,00	-1,27
1.2. Додатковий капітал	75	2,49	75	2,38	75	2,33	0	0,00	-0,16
1.3. Резервний капітал	38	1,26	38	1,21	38	1,18	0	0,00	-0,08
1.4. Нерозподілений прибуток	459	15,22	634	20,16	801	24,87	342	74,51	9,64
2. Залучений капітал	1843	61,13	1798	57,17	1707	53,00	-136	-7,38	-8,13
в т.ч.									
2.1. Довгострокові зобов'язання	380	12,60	350	11,13	300	9,31	-80	-21,05	-3,29
2.2. Поточні зобов'язання	1463	48,52	1448	46,04	1407	43,68	-56	-3,83	-4,84
2.2.1. Короткострокові кредити банків	252	8,36	220	7,00	198	6,15	-54	-21,43	-2,21
2.2.2. Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	92	3,05	106	3,37	74	2,30	-18	-19,57	-0,75

2.2.3. Заборгованість за товари, роботи, послуги	601	19,93	572	18,19	498	15,46	-103	-17,14	-4,47
2.2.4. Інші поточні зобов'язання	518	17,18	550	17,49	637	19,78	119	22,97	2,60
Разом	3015	100,00	3145	100,00	3221	100,00	206	6,83	0,00

Відповідно до зростання вартості майна підприємства, зросла і вартість джерел їх формування на 206 тис. грн. або на 6,83%. Причиною даного зростання стало збільшення вартості власного капіталу за рахунок приросту нерозподіленого прибутку на 342 тис. грн. або на 29,18%, що свідчить про позитивні тенденції у діяльності підприємства, оскільки відображає, по-перше, прибутковість діяльності фермерського господарства, по-друге, зростання самофінансування.

Залучений капітал підприємства, який складається із довгострокових зобов'язань і поточних зобов'язань зменшився на 136 тис. грн., що є позитивною тенденцією для досліджуваного підприємства. На це вплинуло зниження поточних зобов'язань і забезпечень на 56 тис. грн. або на 3,83%, а також зниження вартості довгострокових зобов'язань і забезпечень на 80 тис. грн. або на 21,05%. Питома вага залученого капіталу у структурі джерел фінансування господарської діяльності ФГ «Алекс-Агро» є вищою за питому вагу власного капіталу, втім, спостерігається позитивна тенденція до її зменшення. Зокрема, у 2023 році частка власного капіталу збільшилась на 8,13 пункти структури.

Ще одним важливим кроком аналізу діяльності будь-якого підприємства є оцінка його фінансового стану. Оцінка фінансового стану включає дослідження ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Ліквідність підприємства – це здатність перетворення активів у грошові кошти задля погашення своїх поточних зобов'язань, і в кінцевому рахунку характеризує поточну платоспроможність підприємства. Оцінка показників ліквідності підприємства за 2021-2023 роки наведена в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Показники оцінки ліквідності ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки

№ з/п	Показники	Норм. значення	Роки			Відхилення 2023 рік до 2021 року	
			2021	2022	2023	+, -	%
1.	Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності)	> 1	0,81	0,89	0,93	0,12	14,81
2.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,5	0,59	0,66	0,68	0,09	15,25
3.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,13	0,13	0,16	0,03	23,08
4.	Робочий капітал	за планом	-275,00	-161,00	-100,00	175	-63,64

Здійснивши аналіз показників ліквідності ФГ «Алекс-Агро», можна сказати, що коефіцієнт абсолютної ліквідності не відповідає нормі кожного року, проте дещо зріс – на 0,03 пункти. Коефіцієнт швидкої ліквідності відповідає нормі (більше 0,5), є позитивна динаміка його зростання на 15,25 %. Фактично досліджуване підприємство може погасити свої найбільш термінові зобов'язання за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами. Втім, коефіцієнт загальної ліквідності не відповідає нормативному значенню (більше 1), проте є позитивна тенденція до його збільшення на 14,81 % в 2023 році, в порівнянні з 2021 роком. Робочий капітал має тенденцію до зростання, втім його значення є від'ємним, що є негативним явищем, оскільки чистий оборотний капітал необхідний для підтримки фінансової стійкості підприємства. Це свідчить про неможливість підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання, та відсутність резервів для розширення діяльності.

Фінансова стійкість визначає довгострокову платоспроможність підприємства та характеризується структурою фінансових ресурсів підприємства. Отже, проаналізуємо рівень фінансової стійкості ФГ «Алекс-Агро» (див. табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Показники фінансової стійкості ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки

№ з/п	Показники	Норм. значення	Роки			Відхилення 2023 рік до 2021 року	
			2021	2022	2023	+, -	%
1.	Коефіцієнт автономії	>0,5	0,39	0,43	0,47	0,08	20,51

2.	Коефіцієнт фінансової залежності	<2,0	2,57	2,33	2,13	-0,44	-17,12
3.	Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	0,64	0,75	0,89	0,25	39,06
4.	Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1	1,57	1,33	1,13	-0,44	-28,03
5.	Коефіцієнт забезпечення власними засобами	>0,2	-0,55	-0,40	-0,31	0,24	43,64

Аналіз показників фінансової стійкості ФГ «Алекс-Агро» надав можливість зробити висновок, що коефіцієнт автономії протягом досліджуваного періоду не відповідає нормативному значенню. Зокрема, у 2023 році відносно 2021 року. коефіцієнт збільшився на 0,08 пункти або на 20,51 %. Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим показником до коефіцієнту автономії. На фермерському господарстві значення даного показника не відповідає оптимальному значенню, проте спостерігається позитивна динаміка до зниження. В 2021 році він складав 2,57 пункти, в 2023 році 2,13 пункти, відповідно частка позичених коштів зменшилась. Коефіцієнт фінансової стабільності, що характеризує співвідношення між власним та залученим капіталом не відповідає нормативному значенню та характеризується позитивною тенденцією до збільшення – на 0,25 пункти або на 39,06 %. Зворотній до нього коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів відповідно зменшився на 0,44 пункти або на 28,03 %, що відзначає позитивні тенденції у сфері формування фінансової стійкості підприємства. Коефіцієнт забезпечення власними засобами має від’ємне значення, що є негативним, оскільки свідчить про той факт, що не лише оборотні, але й частина необоротних активів сформовані за рахунок залучених джерел, що є загрозою для фінансової стійкості. Позитивним є зростання показника на 0,24 пункти або на 43,64 %.

На останньому етапі оцінки фінансового стану стану підприємства дослідимо показники ділової активності ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки (див. табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Показники ділової активності ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення 2023 рік до 2021 року	
				+, -	%
1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,61	3,99	4,30	0,69	19,11
2. Коефіцієнт завантаженості оборотних активів	0,28	0,25	0,23	-0,05	-17,86
3. Коефіцієнт оборотності запасів	14,06	15,16	16,26	2,20	15,65
4. Тривалість обороту запасів, днів	25,96	24,08	22,45	-3,51	-13,52

За даними табл. 2.11, відмітимо, що коефіцієнт оборотності оборотних активів ФГ «Алекс-Агро» збільшився на 0,69 пункти або на 19,11%, що обумовлено розширенням обсягів господарювання. Зворотній до нього коефіцієнт завантаженості оборотних активів знизився на 0,05 пункти або на 17,86%. Коефіцієнт оборотності запасів зріс на 2,2 пункти або на 15,65%, тобто наявна тенденція прискорення обороту запасів. Також позитивна тенденція у зміні показника тривалості оборотності запасів. Тривалість обороту запасів за аналізований період зменшилася на 3,51 дні, що є позитивною тенденцією для досліджуваного підприємства.

Отже, ФГ «Алекс-Агро» характеризується розширеним типом відтворення, причому у структурі майна переважають необоротні активи (основні засоби). ФГ «Алекс-Агро» відзначається позитивними тенденціями до збільшення чистого доходу (на 1189 тис. грн або на 27,1 %) та чистого прибутку (на 115 тис. грн. або в 2,2 р.). Підприємство нарощує виробний потенціал: чисельність працівників зросла на 17,65%, вартість необоротних активів – на 1,37 %, оборотних активів – на 6,71 %. При цьому досліджуване підприємство характеризується невисоким рівнем ліквідності та фінансової стійкості, оскільки у структурі фінансування переважає залучений капітал. Також спостерігається позитивна тенденція зміни показників ділової активності підприємства.

2.3. Оцінка системи управління прибутком на ФГ «Алекс-Агро»

В сучасних умовах господарювання різні напрями фінансово-господарської діяльності підприємств будь-якої форми власності, які пов'язані як з поточною діяльністю, так із вирішенням задач тактичного та стратегічного менеджменту, насамперед, пов'язані з раціональним формуванням та перерозподілом фінансових ресурсів з метою досягнення визначених фінансових результатів. При цьому, враховуючи різні аспекти та горизонти планування діяльності підприємства, найважливішим є процес управління прибутком як процес дослідження і прийняття управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу і використання на підприємстві.

Управління формуванням прибутку є складовою системою загального управління прибутком. Ця система виконує такі завдання: збільшення обсягу прибутку за рахунок збільшення обсягів виробництва або підвищення цін на продукцію; зниження витрат у процесі його формування; забезпечення стабільності в одержанні прибутку.

Тож на першому етапі оцінки системи управління прибутком проаналізуємо особливості формування прибутку підприємства (див. табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Динаміка показників фінансових результатів ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+,-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4387	4941	5576	1189	27,10
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(3411)	(3610)	(4081)	670	19,64
Валовий прибуток (збиток)	976	1331	1495	519	53,18
Інші операційні доходи	102	112	131	29	28,43
Адміністративні витрати	(207)	(308)	(341)	134	64,73
Витрати на збут	(176)	(272)	(302)	126	71,59
Інші операційні витрати	(99)	(141)	(176)	77	77,78

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	596	722	807	211	35,40
Фінансові витрати	(228)	(276)	(234)	6	2,63
Інші витрати	(300)	(230)	(354)	54	18,00
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	52	175	167	115	В 2,2 р.

Діяльність ФГ «Алекс-Агро» характеризується позитивними тенденціями. Зокрема, чистий дохід підприємства збільшився на 1189 тис. грн. або на 27,1 % в результаті зростання обсягів вирощування сільськогосподарських культур. Собівартість реалізованої продукції збільшилась на 670 тис. грн. або на 19,64 %. При цьому її зростання відбулося меншими темпами, ніж темпи зростання чистого доходу, що є позитивною тенденцією в діяльності підприємства. Відповідно, валовий прибуток зріс більшими темпами – на 519 тис. грн. або на 53,18 %, що свідчить про підвищення ефективності формування витрат виробничої собівартості продукції. Негативною тенденцією є зростання операційних витрат підприємства, а саме: на 64,73 % зросли адміністративні витрати, на 71,59 % зросли витрати на збут, на 77,78 % зросли інші операційні витрати. Втім, відбулося одночасне зростання операційного прибутку на 211 тис. грн. або на 35,4 %. Також відбулося зростання фінансових витрат – на 6 тис. грн. або на 2,63 % та інших витрат – на 54 тис.грн. або на 18 %. Все вищезазначене призвело до збільшення чистого прибутку підприємства – на 115 тис. грн. або в 2,2 р., що підтверджує підвищення ефективності функціонування підприємства.

Досліджуване підприємство здійснюючи калькуляцію виробничої собівартості та собівартості реалізованої продукції обліковує витрати за елементами та відображає їх фінансовій звітності. Тож, розглянемо витрати операційної діяльності за елементами у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Динаміка та структура витрат операційної діяльності за елементами ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки

Показники	2021	2022	2023	Відхилення 2023 р. до 2021р.
-----------	------	------	------	---------------------------------

	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	П.с.
Матеріальні затрати	1611	38,63	1600	34,93	1536	32,07	-75	-4,66	-6,57
Витрати на оплату праці	1629	39,06	2250	49,13	2470	51,57	841	51,63	12,50
Відрахування на соціальні заходи	602	14,44	498	10,87	543	11,34	-59	-9,80	-3,10
Амортизація	207	4,96	184	4,02	179	3,74	-28	-13,53	-1,23
Інші операційні витрати	121	2,90	48	1,05	62	1,29	-59	-48,76	-1,61
Разом	4170	100,00	4580	100,00	4790	100,00	620	14,87	0,00

Як свідчать дані табл. 2.13, операційні витрати зросли на 620 тис. грн., або на 14,87 % у 2023 році в порівнянні з 2021 роком. В структурі витрат у 2021-2023 роках найбільшу питому вагу займають витрати на оплату праці – 39,06%, 49,13% і 51,57% відповідно по роках. Абсолютна їх сума збільшилась на 841 тис. грн., або на 51,63%. У 2023 р. на другому місці матеріальні витрати. Їх частка становить 32,07% і в порівнянні з 2021 р. вона зменшилася на 4,66%. Інші операційні витрати зменшилися на 59 тис. грн., або на 48,76%. Також зменшення, як в структурі, так і в абсолютній сумі відбулося по таким статтям операційних витрат, як відрахування на соціальні заходи та амортизації.

Першочерговим завданням кожного суб'єкта господарювання є не лише одержання прибутку, а й зменшення витрат шляхом дотримання суворого режиму економії. Також важливим є вибір найбільш оптимальних напрямів використання прибутку у процесі постійного відтворення своєї діяльності.

Прибуток підприємства є завжди об'єктом розподілу. Законодавчо розподіл прибутку регулюється в тій його частині, яка надходить до бюджетів різних рівнів у вигляді податків та інших обов'язкових платежів. Згідно Податкового кодексу України базова (основна) ставка податку на прибуток становить 18 %. ФГ «Алекс-Агро» є платником податку на прибуток.

Витрати з податку на прибуток досліджуваного підприємства за 2021-2023 роки наведено на рис. 2.2.

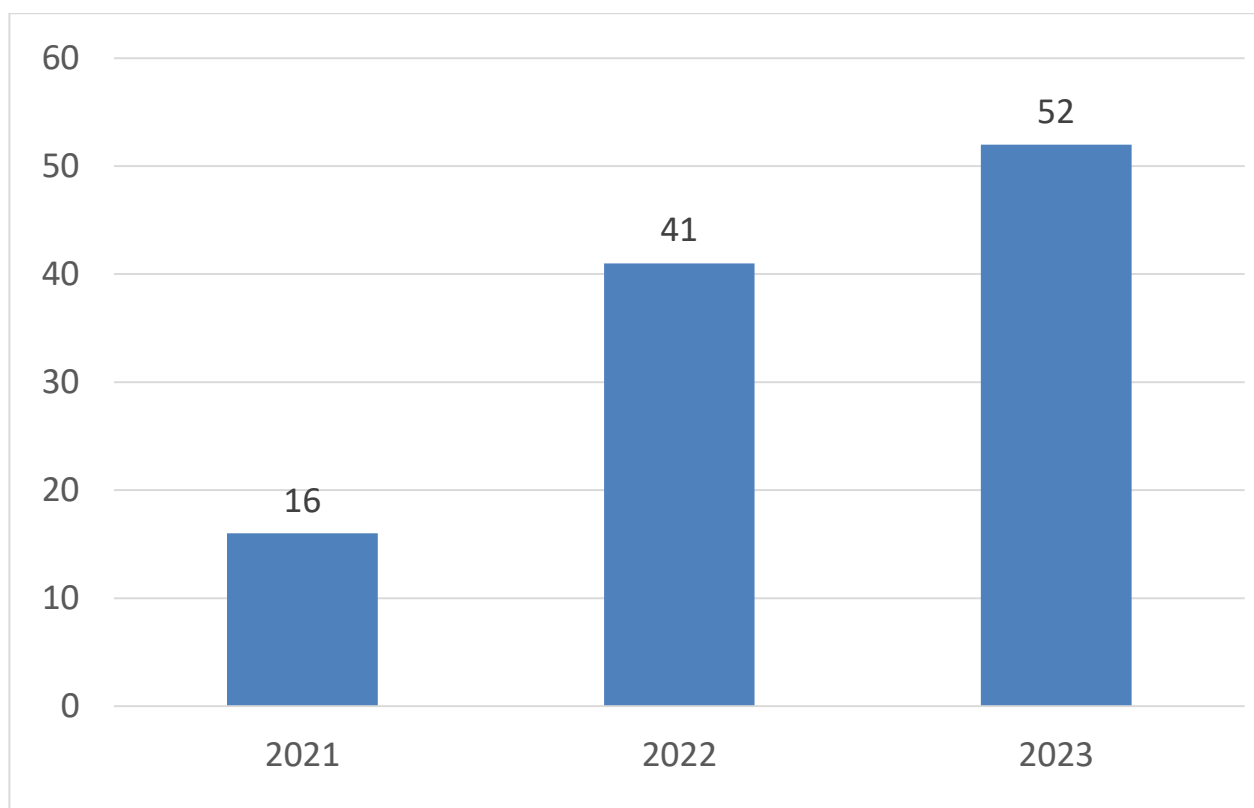

Рис. 2.2. Витрати з податку на прибуток ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки, тис. грн.

Також важливим для підприємства є порядок розподілу і використання чистого прибутку, який зафіксовано в статуті підприємства. Статутом підприємства може бути передбачене створення за рахунок прибутку різноманітних фондів – резервного, страхового тощо. Обсяги відрахувань від прибутку у названі фонди здійснюється на основі статуту підприємства за рішенням засновників.

В процесі використання прибутку ФГ «Алекс-Агро» повинне балансувати інтереси підприємства щодо тезаврації прибутку (поповнення власного капіталу) та потреб політики стосовно грошових дивідендних виплат. В цілому напрями використання прибутку включають: тезаврацію прибутку; розподіл прибутку серед власників.

Стосовно досліджуваного підприємства слід відзначити спрямування прибутку на поповнення власного капіталу (тезаврацію прибутку). Динаміка нерозподіленого прибутку у складі власного капіталу ФГ «Алекс-Агро» наведена на табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Динаміка нерозподіленого прибутку у складі власного капіталу ФГ «Алекс-Агро» за 2020-2023 роки

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Чистий прибуток, тис. грн	(72)	52	175	167
Нерозподілений прибуток	407	459	634	801
Частка спрямування нерозподіленого прибутку у власному капіталі, %	0,0	100,0	100,0	100,0

Відповідно до таблиці 2.14, можемо відмітити, що за останні 3 роки 100 % чистого прибутку підприємства, підлягає резервуванню у статті власного капіталу підприємства «Нерозподілений прибуток». Це означає, що досліджуване підприємство спрямовує такий прибуток на фінансування оборотних та необоротних активів, забезпечуючи у такий спосіб розширене відтворення підприємства.

Розглянемо вплив факторів на прибуток ФГ «Алекс-Агро» на різних рівнях його отримання. Вихідні дані для факторного аналізу валового прибутку відображено у табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Вихідні дані для розрахунку впливу факторів на прибуток від операційної діяльності ФГ «Алекс-Агро» за 2021-2023 роки, (тис. грн.)

Показники	Значення показника по роках			Абсолютні зміни (+,-)	
	2021	2022	2023	2022 р. від 2021 р.	2023 р. від 2022 р.
1. Чистий дохід підприємства (ВР)	4387	4941	5576	554	635
2. Собівартість реалізованої продукції (С), тис. грн.	3411	3610	4081	199	471
3. Валовий прибуток (збиток) від реалізації виробів (П), тис. грн.	976	1331	1495	355	164

Визначимо вплив зміни обсягу реалізації продукції (ΔP_1) за формулою 2.1:

Вплив зміни обсягу реалізації продукції визначається за формулою (2.1):

$$\Delta P_1 = P_0 \times (K_2 - 1) \quad (2.1)$$

де ΔP_1 – вплив на прибуток зміни обсягу реалізації продукції;

P_0 – прибуток базисного періоду;

K_2 – коефіцієнт зміни собівартості реалізованої продукції, що визначається за формулою (1.2):

$$K_2 = S_1 / S_0 \quad (2.2)$$

де S_1 – собівартість реалізованої продукції звітного року;

S_0 – собівартість реалізованої продукції базисного року;

$$\Delta P1_{2023} = 1331 \times (4081/3610 - 1) = 173,66 \text{ тис. грн.}$$

Визначимо вплив зміни структури й асортиментів реалізованої продукції ($\Delta P2$).

Вплив зміни структури й асортиментів реалізованої продукції визначається за формулою (2.3):

$$\Delta P = P_0 \times (K_1 \times K_2) \quad (2.3)$$

де ΔP_2 – вплив зміни структури й асортиментів реалізованої продукції;

K_1 – коефіцієнт зміни обсягу реалізації продукції, що визначається за формулою:

$$K_1 = Q^{\Pi}_1 / Q^{\Pi}_0 \quad (2.4)$$

де Q^{Π}_1 – обсяг реалізації продукції за звітний рік;

Q^{Π}_0 – обсяг реалізації продукції за базисний рік.

$$\Delta P2_{2023} = 1331 \times (5576/4941 - 4081/3610) = -2,60 \text{ тис. грн.}$$

Визначимо вплив зміни рівня витрат на 1 грн. реалізованої продукції ($\Delta P3$).

Вплив зміни рівня витрат на 1 грн. реалізованої продукції визначається за формулою:

$$\Delta P_3 = Q^P_1 \times ((S_0 / Q^P_0) - (S_1 / Q^P_1)) \quad (2.5)$$

$$\Delta P3_{2023} = 5576 \times (3610/4941 - 4081/5576) = -7,05 \text{ тис. грн.}$$

Загальна зміна валового прибутку склала: $173,66 - 2,60 - 7,05 = 164,01$ тис. грн.

Використовуючи дані таблиці 2.12, розрахуємо загальну зміну

операційного прибутку ФГ «Алекс-Агро» за 2023 рік в порівнянні з 2022 роком:
 $\Delta \text{ОП}_{2023} = 807 - 722 = 85$ тис. грн.

Найбільш повно проаналізувати прибуток підприємства дає змогу 4-факторна мультиплікативна модель Дюпона (The DuPont System of Analysis). За її допомогою поетапно оцінимо кількісний вплив кожного із чинників на зміну операційного прибутку.

Для виконання факторного аналізу операційного прибутку застосуємо чотирифакторну модель:

Для побудови цієї моделі використовуються наступні показники: власний капітал підприємства; коефіцієнт оборотності активів; мультиплікатор власного капіталу; чиста рентабельність.

Модель залежності чистого прибутку від наведених вище факторів має такий вигляд:

$$\text{ЧП} = \text{ВК} \times \text{Коб}_A \times \text{Мк} \times \text{Р}_{\text{чиста}} \quad (2.6)$$

де ЧП – чистий прибуток, ВК – середньорічні залишки власного капіталу, Коб_A – коефіцієнт оборотності активів, Мк – мультиплікатор власного капіталу, $\text{Р}_{\text{чиста}}$ – чиста рентабельність.

Зведемо вихідні дані для розрахунку в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

Вихідні дані для розрахунку впливу факторів на прибуток від операційної діяльності ФГ «Алекс-Агро» за чотирифакторною моделлю Дюпона за 2022-2023 роки, (тис. грн.)

Показники	Значення показника по роках		Абсолютні зміни (+, -) 2023 р. від 2022 р.
	2022	2023	
1. Чистий дохід підприємства (ВР)	4941	5576	635
2. Власний капітал підприємства (ВК), тис. грн.	1347	1514	167
3. Операційний прибуток (збиток) від реалізації виробів (ОП), тис. грн.	722	807	85
4. Активи підприємства (А), тис. грн.	3145	3221	76

На величину операційного прибутку підприємства у 2023 році, крім

факторів, наведених раніше, впливають зміни таких показників: величини власного капіталу підприємства; оборотності активів; рівня фінансової залежності, тобто залежності підприємства відзовнішніх джерел фінансування; чистої рентабельності реалізації продукції, тобто рентабельності, розрахованої за чистим прибутком.

Прибуток від операційної діяльності за 2022 рік сформуємо згідно формули Дюпона:

$$ОП_{2022} = 1347 \times 4941 / 3145 \times 3145 / 1347 \times 722 / 4941 = 722 \text{ тис. грн.}$$

Прибуток від операційної діяльності за 2023 рік сформуємо згідно формули Дюпона:

$$ОП_{2023} = 1514 \times 5576 / 3221 \times 3221 / 1514 \times 807 / 5576 = 807 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо вплив кожного фактора на прибуток підприємства від операційної діяльності.

1. Вплив зміни власного капіталу:

$$\Delta ОП_{БК} = 167 \times 4941 / 3145 \times 3145 / 1347 \times 722 / 4941 = 89,48 \text{ тис. грн.}$$

2. Вплив зміни оборотності активів:

$$1514 \times 0,16 \times 3145 / 1347 \times 722 / 4941 = 82,64 \text{ тис. грн.}$$

3. Вплив зміни коефіцієнта фінансової залежності:

$$1514 \times 5576 / 3221 \times (-0,21) \times 722 / 4941 = -80,42 \text{ тис. грн.}$$

4. Вплив зміни чистої рентабельності реалізації продукції:

$$1514 \times 5576 / 3221 \times 3221 / 1514 \times (-0,0014) = -6,68 \text{ тис. грн.}$$

Сукупний вплив факторів визначається через арифметичну суму і слугує перевіркою : $89,48 + 82,64 - 80,42 - 6,68 = 85,02 \text{ тис. грн.}$

Таким чином, за 2023 рік операційний прибуток ФГ «Алекс-Агро» збільшився на 85 тис. грн. Позитивно на збільшення операційного прибутку на 89,48 тис. грн. вплинуло збільшення власного капіталу – на 167 тис. грн. також зростанню сприяла зміна оборотності активів. Зменшення рентабельності на 0,0014 % зменшило операційний прибуток на 6,68 тис. грн. Зменшення операційного прибутку відбулося також за рахунок зміни коефіцієнта фінансової залежності – на 80,42 тис. грн.

Отже, слід відзначити ефективну в цілому діяльність щодо формування прибутку досліджуваного підприємства.

Останнім етапом оцінки системи управління прибутком дослідимо показники рентабельності підприємства. Рентабельність є відносним показником ефективності та відображає співставлення між одержаними результатами та понесеними при цьому витратами. Аналіз показників рентабельності ФГ «Алекс-Агро» відображено в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17

Аналіз рентабельності ФГ «Алекс-Агро»

№ з/п	Показники	Одиниця виміру	Роки			Відхилення 2023 р. від 2021 р. (+,-)
			2021	2022	2023	
1.	Рентабельність продукції	%	28,61	36,87	36,63	8,02
2.	Рентабельність операційної діяльності	%	15,31	16,67	16,47	1,16
3.	Рентабельність активів	%	1,69	5,68	5,25	3,56
4.	Рентабельність власного капіталу	%	4,54	13,89	11,67	7,13
5.	Рентабельність продажу	%	22,25	26,94	26,81	4,56
6.	Рентабельність господарської діяльності	%	1,18	3,62	3,04	1,86

Відповідно до даних табл. 2.17, можемо відмітити, що усі показники рентабельності на ФГ «Алекс-Агро» характеризуються позитивними тенденціями до збільшення внаслідок зростання прибутку підприємства. Втім негативним явищем є незначне погіршення показників рентабельності у 2023 році в порівнянні з 2022 роком.

2.4. Напрями підвищення ефективності управління прибутком на ФГ «Алекс-Агро»

Розглядаючи основні напрями підвищення ефективності управління прибутком на досліджуваному підприємстві, слід в першу чергу відмітити, що головною метою управління прибутком є забезпечення збільшення добробуту власників підприємств на цей момент і у перспективі. Ця мета повинна забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами

держави і персоналу підприємства. На кожному підприємстві повинні передбачатися планові заходи по збільшенню прибутку. У загальному вигляді вважаємо, що заходи, які можна застосувати на ФГ «Алекс-Агро» є наступними:

1. Планування. Якщо план із прибутку складено на належному рівні, професійно грамотно, підприємство має змогу правильно визначити обсяг платежів до державного бюджету і суму прибутку, що залишається в його розпорядженні з метою створення фінансової бази для розвитку діяльності, необхідних витрат на розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності, стимулювання персоналу і власників.

2. Якість продукції (товарів, робіт, послуг). Величина прибутку в основному залежить від попиту на високоякісну продукцію.

3. Резерви зростання. Постійний пошук невикористаних можливостей збільшення прибутку, що забезпечуватиме його зростання.

4. Ділова репутація. Одержувати додатковий прибуток і підвищити рентабельність підприємству дозволяє висока ділова репутація. Вчасні розрахунки з постачальниками, фінансовими організаціями, якість та швидкість наданих товарів і послуг з урахуванням потреб ринку, прийнятна ціна - основні її показники.

Також, ефективність політики управління прибутком будь-якого підприємства визначається не тільки результатами її формування, а й характером його розподілу. Розподіл прибутку – це процес формування напрямів її майбутнього використання відповідно цілей та задач розвитку підприємства. Розподіл прибутку безпосередньо реалізує головну мету управління ним - підвищення рівня добробуту власників підприємства. Воно формує пропорції між поточними витратами та майбутніми доходами. Пропорції розподілу визначають темпи реалізації стратегії розвитку підприємства. Ця стратегія реалізується в процесі інвестиційної діяльності, обсяги якої визначаються можливостями формування фінансових ресурсів, у першу чергу, за рахунок внутрішніх джерел, а реінвестований в процесі

розподілу прибутку є основним з цих внутрішніх джерел. Таким чином, характер розподілу прибутку є найважливішим індикатором інвестиційної привабливості підприємства.

Домінуючою проблемою для підприємства є оптимізація прибутку, що передбачає розробку стратегії та систематичне збільшення прибутку і мінімізацію витрат. В умовах жорсткої конкуренції на ринку виробник змушений постійно вдосконалювати свою діяльність, щоб не стати банкрутом та постійно визначати шляхи найбільш ефективного формування та оптимального розподілу прибутку. Основними джерелами збільшення суми прибутку розглядають збільшення обсягу реалізації продукції, підвищення конкурентоздатності продукції, зниження її собівартості, підвищення якості товарної продукції, реалізацію її на вигідніших ринках збуту і т. д.

Розподіл прибутку підприємства шляхом оптимізації є одним з найважливіших і складних етапів управління ним. Раціоналізація фінансового механізму розподілу прибутку підприємства є процесом вибору найкращих форм і методів порядку розподілу прибутку залежно від цілей, характеру і особливостей здійснення його господарської діяльності.

Основними цілями раціоналізації порядку розподілу прибутку підприємства є:

- забезпечення збалансованості форм і методів розподілу прибутку;
 - забезпечення планування формування прибутку та його розподілу (вибір дивідендної політики); -
- забезпечення прибутковості підприємства.

Також вважаємо, що для того, щоб постійно забезпечувати зростання прибутку, необхідно шукати невикористані можливості його збільшення. Зокрема, підприємства повинні відшкодовувати за рахунок виручки від реалізації не тільки всі види операційних витрат, а й мати стабільне джерело для фінансування інноваційної та інвестиційної діяльності, а також на соціальний розвиток.

Вважаємо, що одним з напрямів підвищення ефективності управління прибутком є модернізація технічної бази, що в свою чергу є резервом для зростання прибутку підприємства. Відтак, вважаємо за можливе запропонувати для ФГ «Алекс-Агро» проєкт модернізації обладнання, а саме інвестиційний проєкт щодо закупівлі нового промислового сушильного обладнання для ягід. На сьогодні головним видом діяльності ФГ «Алекс-Агро» є з вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників. Зокрема, на підприємстві вирощуються такі види ягід, як малина, полуниця, суниця, журавлина, чорна смородина та інші. Оскільки, на підприємстві відсутні можливості до сушки ягід, тому підприємство вимушено здавати сирий матеріал переробним підприємствам для подальшої переробки. Водночас, варто відзначити, що ціна на сиру продукцію і продукцію у сушеному вигляді істотно відрізняються (див.табл. 2.18).

Таблиця 2.18

Порівняння цін на продукцію ФГ «Алекс-Агро» у сирому та висушеному вигляді, грн /кг

Вид продукції	Сира сировина	Суша сировина
Малина	70	150
Журавлина	85	180
Полуниця	50	167
Вишня	60	164

Можемо відмітити, що продаж висушених ягід є набагато вигіднішим, ніж у їх продаж у сирому вигляді. Відтак, пропонуємо ФГ «Алекс-Агро» закупити сушильне обладнання компанії «ГорвПром», яка спеціалізується на виробництві та продажу сушильного обладнання для фруктів, ягід. Зокрема, це автоматична сушильна лінія, яка використовується як в харчовому виробництві (сушка овочів, фруктів, грибів, трав або спецій), так і у виготовленні косметичних продуктів, медикаментів, непродовольчих товарів. Відмінність такого агрегату від стандартної сушильної шафи полягає в автоматичній подачі сировини. Технічні характеристика даної сушильної лінії є наступні:

- продуктивність праці по сировині – від 200 кг./добу;
- встановлена потужність – від 55 кВт;

- кількість стрічок подачі – 6 шт;
- робоча площа стрічок – 7,5 м.кв.;
- час сушіння, знаходження продукту на стрічці – до 4 годин;
- довжина – 6000 мм;
- ширина – 1600 мм;
- висота – 1500 мм.

Отже, здійснимо оцінку ефективності відповідного інвестиційного проєкту.

На початку необхідно визначити інвестиційні витрати. Ціна сушильної лінії становить – 450 тис. грн.; додаткові експлуатаційні витрати (зокрема витрати на транспортування та монтаж сушильної лінії) – 50 тис. грн. Загальна сума інвестиційних витрат складає 500 тис. грн.

Для реалізації проєкту пропонуємо залучити наступні фінансові ресурси:

1. ФГ «Алекс-Агро» має власні вільні кошти в сумі 250 тис. грн., або 50% вартості проєкту;
2. банківський кредит (Укргазбанк) під 25 % річних – 250 тис. грн., або 50% вартості проєкту.

Повернення грошових коштів буде відбуватися за рахунок отриманого прибутку рівними платежами протягом 2-х наступних років. Щорічний платіж в рахунок погашення кредиту становитиме 125 тис. грн. Процентна ставка на за банківське кредитування буде встановлена на рівні 25%.

Важливим для отримання кредиту є застава. Для отримання позики пропонується застава майна, а саме транспортних засобів (балансова вартість, яких складає 400 тис. грн.) та безпосередньо обладнання.

Першочергово обґрунтуємо ставку дисконту. Загальна вартість проєкту становить 500 тис. грн., з них – 250 тис. грн. (50%) – гривневий кредит, решта 250 тис. грн. (50%) – власні кошти. Дохід на власний капітал планується на рівні 15%, ставка банківського відсотку – 25%.

Розрахуємо середньозважену вартість капіталу за формулою:

$$WACC = \sum \phi_i \cdot WACC_i \quad (2.7)$$

$$WACC = 15\% * 0,5 + 25\% * 0,5 = 20 \%$$

У ставку дисконту, окрім того, закладаємо інфляційні очікування на рівні 10%.

Таким чином, ставка дисконту для даного проекту становитиме:

$$d = 20 + 10 = 30\%.$$

Реалізація проекту розрахована на 3 роки. Отже, з метою оцінки ефективності проекту визначимо доходи та витрати, які передбачає його реалізація.

Наступним кроком визначимо додатковий прибуток від експлуатації сушарки. За допомогою сушильної лінії та з урахуванням сезонності виробництва потенційний обсяг ягід складає 30 тон / рік (орієнтовний вихід продукції 200 кг / добу при роботі сушарки 150 днів на рік). Середня ціна на ягоди усереднена з урахуванням цін та структури асортименту) складає 168 грн., рентабельність – 15 %. Отже, визначимо чистий прибуток, виходячи із заданих умов (з врахуванням податку на прибуток у розмірі 18%):

$$ЧП = 30000 * 168 * 0,15 * (1 - 0,18) = 619,92 \text{ тис. грн.}$$

Для оцінки доцільності даного проекту з врахуванням капітальних вкладень здійснимо необхідні розрахунки, засновані на дисконтованих оцінках.

Враховуємо, що тривалість проекту складає три роки. Це період, який дозволить використовувати отриману конкурентну перевагу. Підприємство планує здійснювати капітальні інвестиції за рахунок власних джерел фінансових ресурсів кредитних ресурсів. Таким чином, інвестиційні витрати будуть здійснені в повному обсязі в першому та в другому році реалізації проекту.

Чистий грошовий потік підприємства структурно складається з чистого прибутку та амортизаційних відрахувань. Суб'єкт господарювання використовує прямолінійний метод амортизації, термін експлуатації сушильної лінії складає 5 років, ліквідаційна вартість об'єкту складає 10 тис. грн. Отже, річні амортизаційні відрахування складатимуть:

$$AB = (500 - 10) / 5 = 98 \text{ тис. грн.}$$

Починаючи з 2024 року, підприємство сплачує відсотки за користування кредитом. Відсотки нараховуються за формулою простих відсотків на залишок кредиту, таким чином фінансові витрати будуть складати:

$$\Phi B_1 = 250000 * 0,25 = 62,5 \text{ тис.грн}$$

Таким чином, знаходимо чистий грошовий потік 2024 року за формулою:

$$CF_i = ЧП_i + АВ_i - \Phi B_i \quad (2.8)$$

$$CF_1 = 619,92 + 98 - 62,5 = 655,42 \text{ тис. грн.}$$

Аналогічний чином розраховуємо показники для другого та третього років інвестиційного проєкту.

Результати проміжних розрахунків для визначення ефективності інвестиційного проєкту зведемо в табл. 2.19.

Таблиця 2.19

Розрахунок показників оцінки ефективності проєкту

Рік	i	ЧП _i	А _i	ФВ _i	CF _i	I _i	КД _i d=30%	CF _i * КД _i d =30%	I _i * КД _i d=30%	C _j
2024	1	619,92	98	62,5	655,42	375	0,769	504,02	288,38	504,02
2025	2	619,92	98	31,25	686,67	125	0,592	406,51	74,00	910,53
2026	3	619,92	98	0	717,92	0	0,455	326,65	0,00	1237,18
Разом	x	1859,76	294	93,75	2060,01	500	x	1237,18	362,38	x

На основі розрахованих дисконтованих грошових потоків визначимо показники ефективності проєкту.

$$NPV = \sum CF_i * КД_i - \sum I_i * КД_i = 1237,18 - 362,38 = 874,81 \text{ тис. грн.}$$

$$PI = \sum CF_i * КД_i / \sum I_i * КД_i = 1237,18 / 362,38 = 3,41$$

Дисконтований період окупності розраховується за формулою:

$$DPP = j + \frac{\sum_{i=1}^n I_i / (1+d)^i - C_j}{CF_{j+1} / (1+d)^{j+1}} \quad (2.9)$$

Отже, для нашого проєкту:

$$DPP = 0 + 362,38 / 504,02 = 0,72 \text{ року.}$$

Отже, за результатами проведених розрахунків, можемо побачити, що реалізація проєкту є цілком доцільною, що підтверджується значеннями відповідних показників:

Чистий приведений дохід (NPV) дорівнює 874,81 тис. грн. Значення NPV вище за 0, тобто, доходи від реалізації проєкту, приведені на початок його реалізації, перевищують витрати, приведені на той самий час, на суму 874,81 тис. грн. Отже, реалізація проєкту є доцільною.

Індекс доходності (PI) = 3,41. Це свідчить, що на кожну гривню витрат проєкту припадає 3,41 грн. доходу або 2,41 грн. прибутку.

Дисконтований період окупності проєкту (DPP) = 0,72 р. Це означає, що протягом першого року реалізації проєкту продисконтовані доходи покривають продисконтовані витрати.

В цілому, можемо дійти висновку, що реалізація даного проєкту є цілком доцільною та ефективною, оскільки забезпечить збільшення обсягів реалізації, а отже, чистого доходу та, як наслідок, рівня підвищення прибутковості досліджуваного підприємства.

Висновки до розділу 2

1. Фермерське господарство «Алекс-Агро» було зареєстроване у 2012 р. в Житомирській області, у Житомирському районі, в с. Троянів . Підприємство створене з метою здійснення господарської діяльності у аграрній сфері. Основним напрямком діяльності фермерського господарства «Алекс-Агро» є: вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників.

2. Здійснивши діагностику фінансово-економічного стану підприємства можна відмітити, що діяльність ФГ «Алекс-Агро» характеризується в основному позитивними тенденціями. Зокрема, відбулося зростання чистого доходу фермерського господарства на 1189 тис. грн. або на 27,1 %, що відбулося в результаті зростання обсягів вирощування сільськогосподарських культур. Відбулося зростання валового прибутку на 519 тис. грн. або на 53,18 %, що свідчить про підвищення ефективності формування витрат виробничої собівартості продукції. Зріс операційний прибуток на 211 тис. грн. або на 35,4 %. Все це призвело до істотного збільшення чистого прибутку – на 115 тис. грн.

або в 2,2 р., що підтверджує підвищення ефективності функціонування підприємства. Продуктивність праці збільшилася на 20,74 тис. грн. /ос. Показники рентабельності характеризуються позитивною динамікою внаслідок зростання чистого прибутку підприємства. В цілому досліджуване фермерське господарство характеризується розширеним відтворенням.

3. Проаналізувавши особливості формування прибутку підприємства можемо відмітити, що діяльність ФГ «Алекс-Агро» характеризується позитивними тенденціями. Зокрема, чистий дохід підприємства збільшився на 1189 тис. грн. або на 27,1 % в результаті зростання обсягів вирощування сільськогосподарських культур. Собівартість реалізованої продукції збільшилась на 670 тис. грн. або на 19,64 %. При цьому її зростання відбулося меншими темпами, ніж темпи зростання чистого доходу, що є позитивною тенденцією в діяльності підприємства. Відповідно, валовий прибуток зріс більшими темпами – на 519 тис. грн. або на 53,18 %, що свідчить про підвищення ефективності формування витрат виробничої собівартості продукції. Негативною тенденцією є зростання операційних витрат підприємства, а саме: на 64,73 % зросли адміністративні витрати, на 71,59 % зросли витрати на збут, на 77,78 % зросли інші операційні витрати. Втім, відбулося одночасне зростання операційного прибутку на 211 тис. грн. або на 35,4 %. Також відбулося зростання фінансових витрат – на 6 тис. грн. або на 2,63 % та інших витрат – на 54 тис. грн. або на 18 %. Все вищезазначене призвело до збільшення чистого прибутку підприємства – на 115 тис. грн. або в 2,2 р., що підтверджує підвищення ефективності функціонування підприємства.

4. Розглянувши динаміку та структуру операційних витрат підприємства за елементами, можемо відмітити, що операційні витрати зросли на 620 тис. грн., або на 14,87 % у 2023 році в порівнянні з 2021 роком. В структурі витрат у 2021-2023 роках найбільшу питому вагу займають витрати на оплату праці – 39,06%, 49,13% і 51,57% відповідно по роках. Абсолютна їх сума збільшилась на 841 тис. грн., або на 51,63%. У 2023 р. на другому місці матеріальні витрати. Їх частка становить 32,07% і в порівнянні з 2021 р. вона зменшилася на 4,66%.

Інші операційні витрати зменшилися на 59 тис. грн., або на 48,76%. Також зменшення, як в структурі, так і в абсолютній сумі відбулося по таким статтям операційних витрат, як відрахування на соціальні заходи та амортизації.

5. Також важливим для підприємства є порядок розподілу і використання чистого прибутку, який зафіксовано в статуті підприємства. Статутом підприємства може бути передбачене створення за рахунок прибутку різноманітних фондів – резервного, страхового тощо. Обсяги відрахувань від прибутку у названі фонди здійснюється на основі статуту підприємства за рішенням засновників. В процесі використання прибутку ФГ «Алекс-Агро» повинне балансувати інтереси підприємства щодо тезаврації прибутку (поповнення власного капіталу) та потреб політики стосовно грошових дивідендних виплат. В цілому напрями використання прибутку включають: тезаврацію прибутку; розподіл прибутку серед власників. Стосовно досліджуваного підприємства слід відзначити спрямування прибутку на поповнення власного капіталу (тезаврацію прибутку). Можемо відмітити, що за останні 3 роки 100 % чистого прибутку підприємства, підлягає резервуванню у статті власного капіталу підприємства «Нерозподілений прибуток». Це означає, що досліджуване підприємство спрямовує такий прибуток на фінансування оборотних та необоротних активів, забезпечуючи у такий спосіб розширене відтворення підприємства.

6. Для виконання факторного аналізу операційного прибутку було застосовано чотирифакторну мультиплікативну модель Дюпона (The DuPont System of Analysis). За її допомогою поетапно оцінено кількісний вплив кожного із чинників на зміну операційного прибутку. Таким чином, за 2023 рік операційний прибуток ФГ «Алекс-Агро» збільшився на 85 тис. грн. Позитивно на збільшення операційного прибутку на 89,48 тис. грн. вплинуло збільшення власного капіталу – на 167 тис. грн. також зростанню сприяла зміна оборотності активів. Зменшення рентабельності на 0,0014 % зменшило операційний прибуток на 6,68 тис. грн. Зменшення операційного прибутку відбулося також за рахунок зміни зміни коефіцієнта фінансової залежності – на 80,42 тис. грн.

Отже, слід відзначити ефективну в цілому діяльність щодо формування прибутку досліджуваного підприємства.

7. На кожному підприємстві повинні передбачатися планові заходи по збільшенню прибутку. У загальному вигляді вважаємо, що заходи, які можна застосувати на ФГ «Алекс-Агро» є наступними: 1) Планування. Якщо план із прибутку складено на належному рівні, професійно грамотно, підприємство має змогу правильно визначити обсяг платежів до державного бюджету і суму прибутку, що залишається в його розпорядженні з метою створення фінансової бази для розвитку діяльності, необхідних витрат на розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності, стимулювання персоналу і власників; 2) Якість продукції (товарів, робіт, послуг). Величина прибутку в основному залежить від попиту на високоякісну продукцію; 3) Резерви зростання. Постійний пошук невикористаних можливостей збільшення прибутку, що забезпечуватиме його зростання; 4) Ділова репутація. Одержувати додатковий прибуток і підвищити рентабельність підприємству дозволяє висока ділова репутація. Вчасні розрахунки з постачальниками, фінансовими організаціями, якість та швидкість наданих товарів і послуг з урахуванням потреб ринку, прийнятна ціна - основні її показники.

8. Також, ефективність політики управління прибутком будь-якого підприємства визначається не тільки результатами її формування, а й характером його розподілу. Розподіл прибутку – це процес формування напрямів її майбутнього використання відповідно цілей та задач розвитку підприємства. Розподіл прибутку безпосередньо реалізує головну мету управління ним - підвищення рівня добробуту власників підприємства. Рационалізація фінансового механізму розподілу прибутку підприємства є процесом вибору найкращих форм і методів порядку розподілу прибутку залежно від цілей, характеру і особливостей здійснення його господарської діяльності.

9. Вважаємо, що одним з напрямів підвищення ефективності управління прибутком є модернізація технічної бази, що в свою чергу є резервом для

зростання прибутку підприємства . Відтак, вважаємо за можливе запропонувати для ФГ «Алекс-Агро» проєкт модернізації обладнання, а саме інвестиційний проєкт щодо закупівлі нового промислового сушильного обладнання для ягід. На сьогодні головним видом діяльності ФГ «Алекс-Агро» є з вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників. За результатами проведених розрахунків, можемо побачити, що реалізація проєкту є цілком доцільною, що підтверджується значеннями відповідних показників.

Зокрема, чистий приведений дохід (NPV) дорівнює 874,81 тис. грн. Значення NPV вище за 0, тобто, доходи від реалізації проєкту, приведені на початок його реалізації, перевищують витрати, приведені на той самий час, на суму 874,81 тис. грн. Індекс доходності (PI) = 3,41. Це свідчить, що на кожну гривню витрат проєкту припадає 3,41 грн. доходу або 2,41 грн. прибутку. Дисконтований період окупності проєкту (DPP) = 0,72 р. Це означає, що протягом першого року реалізації проєкту продисконтовані доходи покривають продисконтовані витрати.

В цілому, можемо дійти висновку, що реалізація даного проєкту є цілком доцільною та ефективною, оскільки забезпечить збільшення обсягів реалізації, а отже, чистого доходу та, як наслідок, рівня підвищення прибутковості досліджуваного підприємства.

ВИСНОВКИ

У висновках узагальнено результати теоретичних основ управління прибутком підприємства. Запропоновано напрями підвищення ефективності управління прибутком підприємства:

1. Прибуток є універсальною економічною категорією ефективності, яка встановлює взаємозв'язок між усіма іншими показниками та узагальнює результати діяльності підприємства. Він забезпечує самофінансування, розширене відтворення, вирішення проблем економічного стимулювання та забезпечує умови для сталого розвитку підприємства. Знання сутності прибутку як економічної категорії є необхідним для розуміння та управління фінансовими аспектами діяльності підприємства, а також для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

2. Під управлінням прибутком підприємства розуміють побудову системи управління, що враховує тактичні та стратегічні аспекти управління, спрямована на підвищення кінцевих результатів діяльності суб'єкта господарювання, яку розглядають як сутність взаємопов'язаних елементів, кожний з яких відіграє певну роль, спільна дія котрих забезпечує досягнення механізму отримання прибутку. Таким чином, система управління прибутком повинна бути логічно пов'язана із загальною системою управління підприємством, тому що прийняття управлінських рішень у всіх сферах діяльності підприємства прямо або опосередковано буде впливати на рівень прибутку, який, надає нові можливості і джерела фінансування для розвитку підприємства.

3. Оскільки операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, яка пов'язана з виробництвом і реалізацією продукції, забезпечує основну частку доходу й є головною метою створення підприємства, на нашу думку, оцінка управління процесом формування прибутковості суб'єкта господарювання має бути спрямована саме на управління процесом формування прибутку від операційної діяльності. Для оцінки ефективності

управління прибутком від операційної діяльності можна виділити такі групи показників, як: ефективність використання основних виробничих фондів; ефективність використання праці (трудових ресурсів); ефективність використання матеріальних ресурсів; ефективність використання оборотних фондів. Під час оцінки ефективності управління прибутком підприємства велике значення мають також показники рентабельності. Вони демонструють ефективність підприємницької діяльності, оскільки їх величина показує співвідношення між наявними та використаними фінансовими ресурсами. Зазначена система показників оцінки ефективності управління прибутком дасть змогу менеджерам досить оперативно виявити проблеми і недоліки в управлінні формуванням прибутку на підприємстві та своєчасно прийняти відповідні управлінські рішення стосовно подальшої прибуткової діяльності суб'єкта господарювання.

4. Діяльність суб'єктів підприємництва у галузі фінансових, господарських та трудових відносин регулюється актами вищої юридичної сили, що містяться в законах України. До основних нормативних документів регулювання відносин у сфері управління прибутком відносяться Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Податковий кодекс України, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Концептуальні основи складання та подання фінансових звітів та інші. Також слід виокремити внутрішні регулятивні документи окремого суб'єкта господарювання (облікову політику, накази, розпорядження тощо).

5. Фермерське господарство «Алекс-Агро» було зареєстроване у 2012 р. в Житомирській області, у Житомирському районі, в с. Троянів. Підприємство створене з метою здійснення господарської діяльності у аграрній сфері. Основним напрямком діяльності фермерського господарства «Алекс-Агро» є: вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників.

6. Здійснивши діагностику фінансово-економічного стану підприємства можна відмітити, що діяльність ФГ «Алекс-Агро» характеризується в

основному позитивними тенденціями. Зокрема, відбулося зростання чистого доходу фермерського господарства на 1189 тис. грн. або на 27,1 %, що відбулося в результаті зростання обсягів вирощування сільськогосподарських культур. Відбулося зростання валового прибутку на 519 тис. грн. або на 53,18 %, що свідчить про підвищення ефективності формування витрат виробничої собівартості продукції. Зріс операційний прибуток на 211 тис. грн. або на 35,4 %. Все це призвело до істотного збільшення чистого прибутку – на 115 тис. грн. або в 2,2 р., що підтверджує підвищення ефективності функціонування підприємства. Продуктивність праці збільшилася на 20,74 тис. грн. /ос. Показники рентабельності характеризуються позитивною динамікою внаслідок зростання чистого прибутку підприємства. В цілому досліджуване фермерське господарство характеризується розширенням відтворенням.

7. Проаналізувавши особливості формування прибутку підприємства можемо відмітити, що діяльність ФГ «Алекс-Агро» характеризується позитивними тенденціями. Зокрема, чистий дохід підприємства збільшився на 1189 тис. грн. або на 27,1 % в результаті зростання обсягів вирощування сільськогосподарських культур. Собівартість реалізованої продукції збільшилась на 670 тис. грн. або на 19,64 %. При цьому її зростання відбулося меншими темпами, ніж темпи зростання чистого доходу, що є позитивною тенденцією в діяльності підприємства. Відповідно, валовий прибуток зріс більшими темпами – на 519 тис. грн. або на 53,18 %, що свідчить про підвищення ефективності формування витрат виробничої собівартості продукції. Негативною тенденцією є зростання операційних витрат підприємства, а саме: на 64,73 % зросли адміністративні витрати, на 71,59 % зросли витрати на збут, на 77,78 % зросли інші операційні витрати. Втім, відбулося одночасне зростання операційного прибутку на 211 тис. грн. або на 35,4 %. Також відбулося зростання фінансових витрат – на 6 тис. грн. або на 2,63 % та інших витрат – на 54 тис. грн. або на 18 %. Все вищезазначене призвело до збільшення чистого прибутку підприємства – на 115 тис. грн. або в 2,2 р., що підтверджує підвищення ефективності функціонування підприємства.

8. Розглянувши динаміку та структуру операційних витрат підприємства за елементами, можемо відмітити, що операційні витрати зросли на 620 тис. грн., або на 14,87 % у 2023 році в порівнянні з 2021 роком. В структурі витрат у 2021-2023 роках найбільшу питому вагу займають витрати на оплату праці – 39,06%, 49,13% і 51,57% відповідно по роках. Абсолютна їх сума збільшилась на 841 тис. грн., або на 51,63%. У 2023 р. на другому місці матеріальні витрати. Їх частка становить 32,07% і в порівнянні з 2021 р. вона зменшилася на 4,66%. Інші операційні витрати зменшилися на 59 тис. грн., або на 48,76%. Також зменшення, як в структурі, так і в абсолютній сумі відбулося по таким статтям операційних витрат, як відрахування на соціальні заходи та амортизації.

9. Також важливим для підприємства є порядок розподілу і використання чистого прибутку, який зафіксовано в статуті підприємства. Статутом підприємства може бути передбачене створення за рахунок прибутку різноманітних фондів – резервного, страхового тощо. Обсяги відрахувань від прибутку у названі фонди здійснюється на основі статуту підприємства за рішенням засновників. В процесі використання прибутку ФГ «Алекс-Агро» повинне балансувати інтереси підприємства щодо тезаврації прибутку (поповнення власного капіталу) та потреб політики стосовно грошових дивідендних виплат. В цілому напрями використання прибутку включають: тезаврацію прибутку; розподіл прибутку серед власників. Стосовно досліджуваного підприємства слід відзначити спрямування прибутку на поповнення власного капіталу (тезаврацію прибутку). Можемо відмітити, що за останні 3 роки 100 % чистого прибутку підприємства, підлягає резервуванню у статті власного капіталу підприємства «Нерозподілений прибуток». Це означає, що досліджуване підприємство спрямовує такий прибуток на фінансування оборотних та необоротних активів, забезпечуючи у такий спосіб розширене відтворення підприємства.

10. Для виконання факторного аналізу операційного прибутку було застосовано чотирифакторну мультиплікативну модель Дюпона (The DuPont System of Analysis). За її допомогою поетапно оцінено кількісний вплив

кожного із чинників на зміну операційного прибутку. Таким чином, за 2023 рік операційний прибуток ФГ «Алекс-Агро» збільшився на 85 тис. грн. Позитивно на збільшення операційного прибутку на 89,48 тис. грн. вплинуло збільшення власного капіталу – на 167 тис. грн. також зростанню сприяла зміна оборотності активів. Зменшення рентабельності на 0,0014 % зменшило операційний прибуток на 6,68 тис. грн. Зменшення операційного прибутку відбулося також за рахунок зміни коефіцієнта фінансової залежності – на 80,42 тис. грн. Отже, слід відзначити ефективну в цілому діяльність щодо формування прибутку досліджуваного підприємства.

11. На кожному підприємстві повинні передбачатися планові заходи по збільшенню прибутку. У загальному вигляді вважаємо, що заходи, які можна застосувати на ФГ «Алекс-Агро» є наступними: 1) Планування. Якщо план із прибутку складено на належному рівні, професійно грамотно, підприємство має змогу правильно визначити обсяг платежів до державного бюджету і суму прибутку, що залишається в його розпорядженні з метою створення фінансової бази для розвитку діяльності, необхідних витрат на розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності, стимулювання персоналу і власників; 2) Якість продукції (товарів, робіт, послуг). Величина прибутку в основному залежить від попиту на високоякісну продукцію; 3) Резерви зростання. Постійний пошук невикористаних можливостей збільшення прибутку, що забезпечуватиме його зростання; 4) Ділова репутація. Одержувати додатковий прибуток і підвищити рентабельність підприємству дозволяє висока ділова репутація. Вчасні розрахунки з постачальниками, фінансовими організаціями, якість та швидкість наданих товарів і послуг з урахуванням потреб ринку, прийнятна ціна - основні її показники.

12. Також, ефективність політики управління прибутком будь-якого підприємства визначається не тільки результатами її формування, а й характером його розподілу. Розподіл прибутку – це процес формування напрямів її майбутнього використання відповідно цілей та задач розвитку підприємства. Розподіл прибутку безпосередньо реалізує головну мету

управління ним - підвищення рівня добробуту власників підприємства. Раціоналізація фінансового механізму розподілу прибутку підприємства є процесом вибору найкращих форм і методів порядку розподілу прибутку залежно від цілей, характеру і особливостей здійснення його господарської діяльності.

13. Вважаємо, що одним з напрямів підвищення ефективності управління прибутком є модернізація технічної бази, що в свою чергу є резервом для зростання прибутку підприємства. Відтак, вважаємо за можливе запропонувати для ФГ «Алекс-Агро» проєкт модернізації обладнання, а саме інвестиційний проєкт щодо закупівлі нового промислового сушильного обладнання для ягід. На сьогодні головним видом діяльності ФГ «Алекс-Агро» є з вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників. За результатами проведених розрахунків, можемо побачити, що реалізація проєкту є цілком доцільною, що підтверджується значеннями відповідних показників.

Зокрема, чистий приведений дохід (NPV) дорівнює 874,81 тис. грн. Значення NPV вище за 0, тобто, доходи від реалізації проєкту, приведені на початок його реалізації, перевищують витрати, приведені на той самий час, на суму 874,81 тис. грн. Індекс доходності (PI) = 3,41. Це свідчить, що на кожну гривню витрат проєкту припадає 3,41 грн. доходу або 2,41 грн. прибутку. Дисконтований період окупності проєкту (DPP) = 0,72 р. Це означає, що протягом першого року реалізації проєкту продисконтовані доходи покривають продисконтовані витрати.

В цілому, можемо дійти висновку, що реалізація даного проєкту є цілком доцільною та ефективною, оскільки забезпечить збільшення обсягів реалізації, а отже, чистого доходу та, як наслідок, рівня підвищення прибутковості досліджуваного підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андріяш А.С., Могилова А.Ю. Особливості управління прибутком підприємства. Молодий вчений. 2014. № 6(09). С. 68-70.
2. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
3. Атамас П., Атамас О. Чи дорівнює використаний прибуток розподіленому, або Щодо оцінки достовірності інформації про нерозподілений прибуток у балансі. Бухгалтерський облік і аудит. 2011. № 3. С. 35-39.
4. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємств. К.: «Либідь», 1998. 287 с.
5. Безугла С.С. Формування прибутку м'ясопереробних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Житомир, 2014. 23 с.
6. Белінська С. М., Крисіна І. О. Управління прибутком підприємства. Ефективна економіка. 2022. № 1. URL: https://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2022/18.pdf.
7. Богацька Н. М., Кричевська О. А. Організаційно-економічний механізм забезпечення прибутковості підприємства. Молодий вчений. 2016. №12. С. 655-658.
8. Богацька Н.М. Прибуток підприємства: його роль, формування та резерви збільшення в умовах ринкової економіки. Ефективна економіка. 2019. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7253>. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.9.30.
9. Богацька Н.М., Кузьменко М.М. Прибуток підприємства як рушійна сила функціонування ринкової економіки. Вісник ХНУ. 2.2018. Хмельницький, 2018. С.102-105.
10. Бондаренко Н.С., Тюленева Ю.В. Удосконалення управління прибутком на підприємстві. Актуальні проблеми економіки та управління: збірник наукових праць молодих вчених. 2017. № 11. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/22587>.

11. Власенко Т. Ю., Стародубцева О. С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління. Молодий вчений. 2018, № 64.12. С. 256-259.
12. Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. Modern Economics. 2020. № 21(2020). С. 37-44.
13. Волинчук Ю. В., Купира О. І. Генезис теорій прибутку підприємства. Економічний форум. 2014. № 3. С. 159-166.
14. Вороніна В.Л. Ідентифікація видів прибутку як об'єкту бухгалтерського обліку, аналізу та контролю. Інфраструктура ринку. 2017. Вип. 5. С. 190-196.
15. Вороніна В.Л. Управління прибутком торговельних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2014. 23 с.
16. Воронкова Т.Є., Безпалько Н.Ю. Шляхи підвищення прибутковості підприємства в умовах нестабільного середовища. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 19. С. 42-44.
17. Гаватюк Л.С., Пілат А.К. Удосконалення системи управління рентабельністю як умова ефективного функціонування підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 2. С. 47-50.
18. Гавриш А.О. Формування, розподіл та використання прибутку спиртових заводів України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2015. 23 с.
19. Гладка Л. І., Домащенко М. О. Управління прибутком в сучасних умовах. Економіка і регіон: наук. вісник Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. 2012. № 1(32). С. 18–23.
20. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2013 р. №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.-ua/laws/show/436-15#Text>.
21. Гуменюк В.С. Теоретичні основи управління прибутком підприємств. Інфраструктура ринку. 2018. Випуск 20. С. 51-55.
22. Догадайло Я.В., Кісельова Я.Е. Формування системи показників

управління прибутком підприємств дорожнього господарства. Економіка транспортного комплексу. 2012. Вип. 19. С. 102-111.

23. Дуляба Н. І., Корнілов С. О. Значення прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. № 22. С. 138-143.

24. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. Економіка та суспільство. 2016. № 3. С. 189–192.

25. Жигалкевич Ж. М., Фісенко Е. С. Система управління прибутком як умова ефективного функціонування підприємства. Економіка і суспільство. 2016. № 4. С. 145-148.

26. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік в Україні. К.: А.С.К., 2002.420 с.

27. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства Фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.

28. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік II: підручник. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2021. 396 с.

29. Кириченко А.І. Організаційно-методичні засади управління прибутком сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2018. 23 с.

30. Кобець А.О. Формування механізму управління прибутком підприємств в умовах ринкових відносин : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Донецьк, 2008. 21 с.

31. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навч. Посібник. К.: Знання, 2005. 485 с.

32. Корбутяк А.Г., Сокровольська Н.Я. Особливості планування рівня рентабельності вітчизняних підприємств в сучасних умовах. Науковий вісник Херсонського державного університету, Серія «Економічні науки». 2017. Вип. 24. Ч. 2. С. 178–188. URL: <http://www.ej.kherson.ua/index.php/arkhiv->

vidannya/2017?id=70.

33. Кривицька О.Р. Формування прибутку підприємств в ринкових умовах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Тернопіль, 2010. 20 с.

34. Кузь В.І. Облік формування фінансових результатів та розподілу прибутку в акціонерних товариствах: автореф. дис.... канд. екон. наук: 08.00.09; Житомир. держ. технол. ун-т. Житомир, 2011. 21 с.

35. Ларіонова К., Капінос Г. Механізм управління прибутком підприємства. Modeling the development of the economic systems. 2022. № 1. С. 120-128.

36. Лойко В.В. Шляхи збільшення обсягу прибутку та підвищення дієвості управління прибутком промислового підприємства в сучасних умовах господарювання. Міжнародний науковий вісник. 2015. № 7. С. 122-126.

37. Майборода О. Є., Сукрушева Г. О. , Куліш Є. В. Теоретична сутність категорії «прибуток підприємства». Економіка і суспільство. 2017. №10. С. 310-313.

38. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства Фінансів України від 28.03.2013 р. №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>.

39. Мордань Є. Ю., Малиш Д. О., Рябуха А. Ю. Теоретичні основи системи управління прибутком підприємства. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 40. С. 384-391.

40. Мороз Ю.Ю. Облік фінансових результатів діяльності підприємства. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки». 2013. № 2. С. 135-141.

41. Морщенок Т.С., Задорожня В.О. Економічна сутність прибутку підприємства та його роль в умовах ринкової економіки. Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. 2013. Т. 18, вип. 4/2. С. 172-175.

42. Нагайчук В.В. Показники оцінки якості прибутку ті їх залежність від обраної стратегії. Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. Сер. Економічні науки. 2011. Вип. 2 (42), ч. 1. С. 139-146.

43. Нагорна І.В., Бондаренко В.О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. Ефективна економіка. 2021. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/105.pdf/

44. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства Фінансів України від 07.02.2013 р. №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

45. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства Фінансів України від 28.12.2000 р. №353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>.

46. Николишин С.Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. Молодий вчений. 2017. Вип. № 2. С. 299-303.

47. Ногіна С. В. Шляхи вдосконалення формування і розподілу прибутку. Економічний аналіз. 2021. № 8. С. 283-286.

48. Омельченко К.Ю. Підвищення прибутковості підприємств хлібопекарної промисловості з використанням антиінерційної факторної моделі розвитку : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2010. 21 с.

49. Оніщук В., Панасик Ю. Сучасні підходи до управління прибутком підприємства. Міжнародний та вітчизняний досвід організації, функціонування та розвитку економічного аналізу. С. 63-64.

50. Орехова А.І., Толстошеева Є.С. Організаційні аспекти та проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств. Держава та регіони. 2021. № 6 (123). С. 140-143.

51. Орлова В.К. Використаний $\neq$ розподілений. Оцінка достовірності інформації щодо нерозподіленого прибутку в балансі. Аудитор України. 2010. № 7(179). С. 48—51.

52. Осадча О.О. Інформаційне забезпечення результатів господарської діяльності: обліково-аналітичні підходи : монографія. Рівне: НУВГП, 2015. 307 с.

53. Павелко О.В. Фінансові результати основної діяльності будівельних

підприємств: організаційно-методологічні засади обліку : монографія. Рівне : НУВГП, 2020. 604 с.

54. Павлишенко М. М., Сивуля Л. А. Значення прибутку підприємства в ринковій економіці. Науковий вісник, 2007. №17.4. С.172-174.

55. Павлюк І. О. Управління прибутком підприємства в умовах сьогодення. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 1. С. 84-88.

56. Підгірна В.С. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Львів, 2017. 23 с.

57. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

58. Подолянчук О.А. Облікова інформація та її якісні характеристики відповідно до облікових стандартів. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 8. С. 79-90.

59. Подолянчук О.А. Особливості бухгалтерського обліку та оподаткування прибутку підприємств. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2022. № 1 (59). С. 136-153.

60. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. Київ: КНЕУ. 2012. 528 с.

61. Приказюк О.В. Прибуток у формуванні фінансової безпеки аграрного підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2009. 20 с.

62. Прохар Н.В. Облік і контроль фінансових результатів у сільськогосподарських формуваннях : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2009. 22 с.

63. Ратушна О.П. Облік і аналіз фінансових результатів: методика та організація : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2013. 18 с.

64. Романова Т.В., Даровський Є.О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. Ефективна економіка. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976>.

65. Скибенко Т.С., Чемерис М.В. Формування стратегії управління

прибутком підприємства. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2011. № 6 (51), ч. 2. С. 152-160.

66. Склярчук І.П. Облік і аналіз формування та використання прибутку підприємств (на прикладі пивоварної промисловості) : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2013. 22 с.

67. Скрипник М.Є. Облік і аналіз фінансових результатів в управлінні виробничим підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2014. 26 с.

68. Слободяник Ю., Багацька К., Корбутяк А. Ефективність формування капіталу підприємств комунального господарства: випадок України. Незалежний журнал управління та виробництва. 2021. № 12(3). С. 349-358. URL: https://redib.org/Record/oai_articulo3189150-efficiency-capital-formation-utility-enterprises-case-ukraine.

69. Соколова Е. Проблеми управління прибутком підприємств URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2015_32_37_37.

70. Степаненко О.І. Дефініція категорії «прибуток»: науковий аспект. Проблеми системного підходу в економіці. 2021. Вип. 1 (87). С. 89—96.

71. Субботович Ю.Л. Прибуток у господарській діяльності підприємницьких структур. Фінанси України, 2014. № 12. С. 39-46.

72. Уткіна Н.В. Облік і контроль фінансових результатів діяльності підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09. Київ, 2008. 23 с.

73. Чижевська Л.В., Сірацька А.В. Удосконалення бухгалтерського обліку та використання нерозподілених прибутків (непокритих збитків) в акціонерному товаристві. Економіка і суспільство. 2016. Вип. 7. С. 992-996.

74. Шашина М. В. Методи управління прибутком підприємства. Підприємництво та інновації. 2015. № 1. С. 55-60.

75. Шваб Л. І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2007. 584 с.

76. Шипіна С.Б. Бухгалтерський облік і контроль фінансових результатів: теоретико-методичний аспект : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09.

Житомир, 2013. 23 с.

77. Ширягіна О.Є. Формування та використання прибутку підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2007. 20 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство Фермерське господарство «Алекс-Агро»
 Територія Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Троянів
 Організаційно-правова форма фермерське господарство
 господарювання
 Вид економічної діяльності Вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників
 Середня кількість працівників¹ 17
 Адреса, телефон Україна, Житомирська область, Житомирський р-н, с. Троянів, вул. Войтицького, 16
 Одиниця виміру: тис. грн.

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ		
21	12	31
38349540		
1810234565		
110		
01.25		

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

x

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021р.**

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6	5
первісна вартість	1001	10	10
накопичена амортизація	1002	(4)	(5)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	96	102
Основні засоби	1010	1375	1280
первісна вартість	1011	1807	1842
знос	1012	(432)	(562)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	418	440
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1894	1827
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	304	320
Поточні біологічні активи	1110	81	84
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	402	378
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	61	65
з бюджетом	1135	72	75
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	91	20
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	178	185
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	54	61
Усього за розділом II	1195	1243	1188
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3137	3015

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	600	600
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	75	75
Резервний капітал	1415	38	38
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	407	459
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	1120	1172
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	380	380
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	380	380
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	274	252
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	102	92
товари, роботи, послуги	1615	585	601
розрахунками з бюджетом	1620	65	71
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	130	98
розрахунками з оплати праці	1630	322	258
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	159	91
Усього за розділом III	1695	1637	1463
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3137	3015

Керівник
Головний бухгалтер

О.В. Медведюк
Є.М. Фещенко

Додаток Б

Підприємство Фермерське господарство «Алекс-Агро»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
21	12	31
38349540		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4387	4022
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3411)	(3276)
Валовий:			
прибуток	2090	976	746
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	102	88
Адміністративні витрати	2130	(207)	(198)
Витрати на збут	2150	(176)	(164)
Інші операційні витрати	2180	(99)	(102)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	596	370
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Фінансові витрати	2250	(228)	(247)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(300)	183
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	68	-
збиток	2295	-	(60)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(16)	(12)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	52	-
збиток	2355		(72)

Продовження додатку Б

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	52	(72)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1611	1321
Витрати на оплату праці	2505	1629	1520
Відрахування на соціальні заходи	2510	602	562
Амортизація	2515	207	178
Інші операційні витрати	2520	121	159
Разом	2550	4170	3740

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник
Головний бухгалтер

О.В. Медведюк
Є.М. Феценко

Додаток В

Підприємство Фермерське господарство «Алекс-Агро»
 Територія Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Троянів
 Організаційно-правова форма фермерське господарство
 господарювання

Вид економічної діяльності

Вирощування ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників

Середня кількість працівників¹ 21

Адреса, телефон Україна, Житомирська область, Житомирський р-н, с. Троянів, вул. Войтицького, 16

Одиниця виміру: тис. грн.

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ		
22	12	31
38349540		
1810234565		
110		
01.25		

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

x

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	5	4
первісна вартість	1001	10	10
накопичена амортизація	1002	(5)	(6)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	102	112
Основні засоби	1010	1280	1302
первісна вартість	1011	1842	1976
знос	1012	(562)	(674)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	440	440
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1827	1858
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	320	332
Поточні біологічні активи	1110	84	67
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	378	411
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	65	74
з бюджетом	1135	75	80
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	20	62
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	185	184
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	61	77
Усього за розділом II	1195	1188	1287
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3015	3145

Продовження додатку В

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	600	600
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	75	75
Резервний капітал	1415	38	38
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	459	634
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	1172	1347
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	380	350
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	380	350
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	252	220
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	92	106
товари, роботи, послуги	1615	601	572
розрахунками з бюджетом	1620	71	80
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	98	112
розрахунками з оплати праці	1630	258	341
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	91	17
Усього за розділом III	1695	1463	1448
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3015	3145

Керівник
Головний бухгалтер

О.В. Медведюк
Є.М. Фещенко

Додаток Г

Підприємство Фермерське господарство «Алекс-Агро»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
22	12	31
38349540		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4941	4387
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3610)	(3411)
Валовий:			
прибуток	2090	1331	976
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	112	102
Адміністративні витрати	2130	(308)	(207)
Витрати на збут	2150	(272)	(176)
Інші операційні витрати	2180	(141)	(99)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	722	596
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Фінансові витрати	2250	(276)	(228)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(230)	(300)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	216	68
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(41)	(16)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	175	52
збиток	2355		

Продовження додатку Г

I. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	175	52

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1600	1611
Витрати на оплату праці	2505	2250	1629
Відрахування на соціальні заходи	2510	498	602
Амортизація	2515	184	207
Інші операційні витрати	2520	48	121
Разом	2550	4580	4170

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник
Головний бухгалтер

О.В. Медведюк
Є.М. Фещенко

Додаток Д

КОДИ		
23	12	31
38349540		
1810234565		
110		
01.25		

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

Підприємство Фермерське господарство «Алекс-Агро»

Територія Житомирська обл., Житомирський р-н, с. Троянів

Організаційно-правова форма фермерське господарство господарювання

Вид економічної

Вирощування ягід, горіхів, інших плодових за КВЕД

діяльності

дерев і чагарників

Середня кількість працівників¹ 20

Адреса, телефон Україна, Житомирська область, Житомирський р-н, с. Троянів, вул. Войтицького, 16

Одиниця виміру: тис. грн.

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

x

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4	2
первісна вартість	1001	10	10
накопичена амортизація	1002	(6)	(8)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	112	132
Основні засоби	1010	1302	1324
первісна вартість	1011	1976	2056
знос	1012	(674)	732)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	440	456
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1858	1914
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	332	354
Поточні біологічні активи	1110	67	72
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	411	363
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	74	62
з бюджетом	1135	80	73
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	62	72
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	184	220
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	77	91
Усього за розділом II	1195	1287	1307
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3145	3221

Продовження додатку Д

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	600	600
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	75	75
Резервний капітал	1415	38	38
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	634	801
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	1347	1514
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	350	300
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	350	300
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	220	198
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	106	74
товари, роботи, послуги	1615	572	498
розрахунками з бюджетом	1620	80	92
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	112	131
розрахунками з оплати праці	1630	341	322
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	17	92
Усього за розділом III	1695	1448	1407
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3145	3221

Керівник
Головний бухгалтер

О.В. Медведюк
Є.М. Фещенко

Підприємство Фермерське господарство «Алекс-Агро»
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
23	12	31
38349540		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2023 р.**

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5576	4941
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4081)	(3610)
Валовий:			
прибуток	2090	1495	1331
збиток	2095	-	-
Інші операційні доходи	2120	131	112
Адміністративні витрати	2130	(341)	(308)
Витрати на збут	2150	(302)	(272)
Інші операційні витрати	2180	(176)	(141)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	807	722
збиток	2195	-	-
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Фінансові витрати	2250	(234)	(276)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(354)	(230)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	219	216
збиток	2295	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(52)	(41)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	167	175
збиток	2355		

Продовження додатку Ж

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	167	175

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1536	1600
Витрати на оплату праці	2505	2470	2250
Відрахування на соціальні заходи	2510	543	498
Амортизація	2515	179	184
Інші операційні витрати	2520	62	48
Разом	2550	4790	4580

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник
Головний бухгалтер

О.В. Медведюк
Є.М. Фещенко